QUOD DEUS OPTIMUS MAXIMUS FELIX FAUSTUMQUE ESSE VELIT,

Decreto & Autoritate Amplifs. JCtorum Ordinis in florentissima Electorali Academia Wittebergensi

DISPUTATIONEM HANC INAUGURALEM,

AD

Celebrem & Famosam Practicam

L. Diffamari 5. C. de Ingenuis manumissis,

SUB PRÆSIDIO

GOTTFRIDI REUTTERI, D.

& Professoris Publici, Curiæ Provincialis, ac Facultatis Juridicæ Witeberg. Assessoris, nec non Illustrissimarum Viduarum Elect. Saxon. in Lichtenburg: & Anhald. in Coswig. Consiliarii &c. Præceptoris ac Promotoris sui ætatem colendi,

Pro summo in utroq; jure gradu & privilegiis consequendis

Publicè proponit

CHRISTOPHORUS VVACKE Numburg.

Ad diem VII. Januarii, Anno O. R.

M DC XXX.

In Auditorio majori, horis ante: & pomeridianis.

Witebergæ, Typis Hæred. SALOM. AUERBACH, Acad. Typogr.

In Nomine Domini nostri JESU CHRISTI.

L. Diffamari 5. C. de ingenuis manumissis.

DIffamari statum ingenuorum, seu errore, seu malignitate quorundam, periniquum est: præsertim cum affirmes, diu præsidem unum atque alterum interpellatum à te, vocitasse diversam partem, ut contradictionem faceret, si defensionibus suis confideret. Unde constat, meritò Rectorem provinciæ commotum, allegationibus tuis sententiam dedisse, ne de cætero inquietudinem sustineres. Si igitur adhuc diversa pars perseverat in eadem obstinatione: aditus præses provinciæ ab injuria temperari præcipiet. Dat: Prid: Non:

THESIS I.

LEgem Diffamari 5. C. de ingenuis manumiss: primitus intra custos limites fuisse constitutam, & ad causam status ingenuitatis accommodatam, qua ingenuo, qui ab alio de statu suo diffamatus erat, observato juris ordine, *in l. circa 14. ff. de probat. & demonst. & l. cui necessitas 39. ff. de liber. causa*, præscripto, ingenuitatem suam tueri permittebatur, rectè Giphan. *ad h. l.* & Anton. Faber. *de error. pragmat. decad. 51. error. 1. & 2.* asserunt. Id quod etiam Blarer: *in repetit. h. l. in præfat. ad Lectorem,*

Borem, & c.12. n. 8. Georg. Mundius, *de diffamat. earumq; remediis, c.4.n.53.* & alii, negare non possunt; Veritate igitur theoreticâ diligentiùs inspectâ, errare videntur Glossographi & cum alleg. Blarer. & Georg. Mund. Dd. communiter, dum hanc L. ad omnes causas & lites extendunt, & Impp. Diocletianum & Maximianum Jus Novum, & remedium exquisitissimum, contra quasvis malorum hominum venenatas diffamationes, quibus vel famæ, vel dignitati, vel bonis ac possessionibus noceri possit, in illa constituisse clamitant & contendunt. Cum tamen in casu *L. nost.* Diffamatus Crescens, non novam aliquam & antea incognitam actionem instituerit, sed contra diffamantem, actione in rem præjudiciali contraria egerit; videlicet, quod ipsum in sua ingenuitatis possessione turbaverit, & libertinum suum esse divulgaverit, qui tamen diffamanti nullo libertinitatis vinculo obstrictus esset; Imploravit igitur officium Præsidis & petiit, ut se ingenuum declaret, & diffamantem, ne de cætero tanquam libertinum suum inquietet, sed ut pro ingenuo gerere patiatur, per sententiam condemnet. Formula libelli hujus actionis, in terminis potest videri *in append. praxis aurea* Joan. Petr. de Ferrar. Papiens. *ex praxi* Petr. Jacob. *rubr.28.fol.* (mihi) *1187.* Ad hanc diffamati petitionem, Præses, vocatâ quidem, non tamen comparente diversâ parte, auditis diffamati allegationibus, tandem secundum doctrinam JCti Ulpian. *in d. l. circa 14. ff. de probat.* & Pauli *in d. l. cui necessitas 39. ff. de liber. caus.* sententiam pro Crescente dedit, ne de cætero inquietudinem sustineret. Giphan. & Anton. Faber. *all. loc.*

II.

Ex hoc interpretum errore, alii quam plurimi paulatim effluxerunt, ita, ut verus hujus legis sensus, ferè in totum perversus, & multa in praxi hodierna, à veteri Jurisprudentia, & mentibus Impp. Diocletiani & Maximiani aliena, introducta sint, de quibus etiam Blarer. *in repet. hujus L. nost. in argum. n.6.* (qui tamen veros errores nequaquam agnovit) conqueritur, & fateri cogitur Remedium *L. nost.* in Romani Imperii Judiciis,

à qui-

à quibusdam legulejis ac veteratoribus versutè & subdolè perverti paulatim, ac in abusum detorqueri cœptum esse: Quem tamen abusus, ipse Blarer: cum communi Dd. schola, quo ad theoreticam veritatem, potius cumulavit, quàm correxit: Erroneum enim est, quod statuit dictus Blarer. *ad h. l. d. in loc.* & cum eo Gothofr. *ad eand. L.* Oldend. *ibid. n. 12. & 16.* Gail. *1. obs. 9. n. 4. & 5.* Mynsing. *cent. 3. obs. 78. n. 2. & alii ab his alleg.* Diffamantem vigore *hujus legis* ad agendum & accusandum compelli posse, contra juris regulam *in l. unic. C. ut invitus nemo agere vel accus. cogat.* Impp. enim in *hac L. nost.* non id volunt, ut ille, qui statum ingenui hominis diffamavit, eumq; libertinum suum esse jactitavit, invitus agere, & ingenuum illum, in libertinitatem vindicare teneatur, sed ut agenti Ingenuo, si contradicendi causam haberet, & defensionibus suis confideret, contradicere cogatur. Id quod expressa verba *L. nost.* ibi. *ut contradictionem faceret, &c.* sufficienter demonstrant. Anton. Fab. *lib. 19. conject. c. 20.*

III.

Ex quo ulterius pullulavit, quod Diffamantem Actorem, & Diffamatum Reum esse contendunt. Covarr. *lib. 1. variar. resol. c. 18. n. 4.* Wesemb *cons. 96. n. 3. & seq.* Cacheran. *decis. 151. n. 4.* Schurff. *cent. 3. consil. 15. n. 19.* Gail. *d. observ. 9. n. 3. & 7.* Mynsing. *cent. 6. obs. 90. n. 3.* Blarer. *ad h. l. nost. cap. 4. n. 2. & seqq.* Cagnol. *ad eand. n. 9.* Oldend. *ibid. n. 9. & alii.* Cum tamen Rei sit contradicere, & defensionibus suis uti, non Actoris: Actor intendit, Reus defendit; & Actoris intentio nil nisi actio est, Rei defensio, nil nisi exceptio. Anton. Faber. *d. lib. 19. conject. c. 20.* Item, quod diffamati Judicem adeundum esse statuunt, propter regulam, quod Actor forum Rei sequi debeat. *l. 2. C. de Jurisdict. omnium Jud. c. 5. c. 8. X. de foro compet. Dd. sup. alleg.* Nam & ex veteribus interpretibus quidam hunc errorem agnoverunt, & potius Diffamantis, quàm Diffamati Judicem in judicio diffamatorio competentem esse statuerunt, de quibus videatur Cagnol. *ad h. l. nost. n. 9.* Sed hujus erroris introducendi non mi-

nima videtur fuiſſe cauſa, quod gloſſographi non conſideravेrint, ſtatus controverſias tantùm apud majores judices, extraordinariâ cognitione expediri, nec judices pedaneos ſolito judiciorum ordine de illis cognoſcere, vel pronunciare potuiſſe. *l. 32. §. 7. ff. de recept qui arbit. recep. l. 2. C. de pedan. judic.* Anton. Faber. *d. lib. 19. conjectur. c. ult.* Qui quidem omnes, ut & alii circa *h. L.* introducti errores, quo ad veritatem theoreticam ex *hac L.* minimè probari poſſunt; Interim tamen communi Dd. & pragmaticorum interpretatione & opinione in foro & praxi ita recepti & approbati ſunt, ut jam reſpectu *hujus L. diffamari*, non amplius quid in theoria verum, ſed quid in praxi & foro receptum, attendere neceſſe ſit.

IV.

Quapropter materiam *iſtius L. diffamari 5.* poſthabitis theoriæ ſubtilitatibus, uti ab Interpretibus & communi Dd. opinione introducta, in comitiis Imperialibus, & in Camera approbata, & hodiernis temporibus adhuc in viridi obſervantia eſt, ex Practicis hujus ſeculi celebrioribus tractâre, ordinemq; ac viam in hoc Judicio rectè procedendi percurrere, & breviter, Quid & Quale remedium *hujus L.* ſit? Quibus & contra Quos? Item Quibus ex cauſis competat? quis Actor, Reus & Judex ſit? Item de ſupplicatione pro impetrando proceſſu; Diffamationis ſummaria probatione, Citatione & termino, Diffamantis comparitione; ejusdem contumacia & contumaciæ accuſatione, &c. Et de aliis ad hunc proceſſum neceſſariis, uſque ad ſententiam, & remedia ejus ſuſpenſiva, videlicet Appellationis, Leuterationis, Actorum Reviſionis & Nullitatis, quædam adjicere placuit.

V.

Multis autem & quam plurimis egregiis Encomiis, remedium *L. noſtra* à pragmaticis hinc inde adornatur; Et quidem ſecundum hodiernum uſum (qui tamen à Giphanio *ad h. l.* verus abuſus dicitur) non immeritò. Vocatur enim hæc lex omnium legum Romanarum excellentiſſima ac ampliſſima à

Bla-

Blarero *in Epist nuncupat.* Celeberrima, à Gualter. Gymnic. *in epistola dedicat. add. Blarer.* Quæ non in schola nata sit, sed in curia & in foro, ut bonis perfugium ac portus, & adversus quoscunq; improbos diffamatores teli vice esset. ab eod. Blar. *in prolegom. ad h. l. n. 2.* Everriculum omnium mendaciorum à Marquard. Freher. *de Fama lib. 2. cap. 7. n. 3. & lib. 2. de existimatione, c. 9. n. 18.* Remedium exquisitissimum & præsentissimum a Blarer. *in præfat ad Lector.* Ad conservandam hanc communitatem generis humani summè necessarium, ab eod. Blarer. *in arg l. nostr. n. 6.* Latissimum, ab eod. *cap. 6. n 67.* habens summas ac amplissimas rationes, tam publicam utilitatem, quam privatorum salutem respicientes, *eod.* & tàm generales & principalissimas, ut in iis non minima universi juris fundamenta jacta conspiciantur, *eod. n. 77.* Quo existimationi & famæ bonæ ex parte consulatur, ab eod *cap. 12. n. 3.* Contra diffamationes ac mendacia famæ constitutum. *eod.* Optimum auxilium, quo quis & sibi & suis consulere & Reipublicæ honestum subditum, patriæ bonum civem, & locupletem virum conservare possit, à Georg. Mund. *in tr. de diffamat. earumq; remed. c. 6 n. 27.* Cujus finis sit nobilissimus & optimus, ab eod. *cap. 6. n. 52.* Et cujus effectus præstantissimus ac latissimus ab eod. *d. in loc. n. 53.* Saluberrimum juris remedium, omnibus malignitatibus, erroribus & inquietudinibus occurrens, ab eod. Mund. *c. 1. n. 32. & in proœm. n. 11.* Ubi propter difficultatem, utilitatem & dignitatem, huic remedio, quod de tota in integrum restitutionis materia gloriatur Ulpianus, *in l. utilitas. 1. ff. de restitut. in integr.* jure accommodandum existimat. *n. 13.*

VI.

Quale verò remedium sit, quod diffamato *ex L. nostr.* competit, inter Dd. non convenit: Vult namque Blarer. *ad h. l. cap. 4 num. 4.* quod quidem Imploratio officii Judicis sit, ex eo, quod verba legis tantùm ad Judicem dirigantur, secundum Bartol. *in l. 3. ff. de aliment. legat.* Propriè tamen & rectè dici possit, diffamatum Condictione *ex lege diffamari* experiri, idq; ad aliarum quodammodo actionum & condictionum similitudinem, ut ita hîc Condictione ex lege agi,

simul-

ſimulq; officium judicis invocari poſſit; Et hoc ex verbis & mente *L. noſt.* manifeſtum ac clarum eſſe putat: Treutl. verò ex remedio *hujus L.* Condictionem ex Lege competere ſimpliciter affirmat, *vol 1. diſput. 23. th 1. lit. D.* cui conſentire videtur alleg. Blarer. ſibi contrarius *ad h. l. in legit. verbor. explicat. n. 2. & cap. 12. n. 1. verſ. & hinc etiam fit. &c.* Verùm, ſi caſum *L. noſt.* conſideramus, apparet, quod ibi diffamatus Creſcens, Condictione ex Lege nequaquam egerit, neque agere potuit, tùm, quod *L. noſt.* tunc temporis non fuerit in rerum natura, tùm, quod ſequeretur Creſcentem diffamatum ibi fuiſſe Actorem, *l. unica ff. de cond. ex lege,* quod tamen Blarer. cum aſſeclis ſuis, *in repet. h. leg. all. c. 4 n. 2. & ſeqq.* acriter impugnat: Propterea rectius ſtatuere videtur Anton. Faber. *de error. pragmat. d. dec. 51. error. 1. in fine.* Creſcentem ibi egiſſe ſolito more, actione præjudiciali, per quam contenditur, án ingenuus quis ſit, an libertinus *§. præjudiciales. Inſt. de action.* quæ non, ut cæteræ actiones per formulam, & apud Judicem pedaneum, ſed extraordinaria cognitione per prætorem ipſum, in urbe, vel per præſidem in provinciis expediebantur, qui tanquam majores judices, ob cauſæ gravitatem, *arg. l. 106. l. 176. §. 1. ff. de R. J.* ſoli de iis cognoſcebant, ac pronunciabant, *ſupr. th. 3. l. ult. C. ubi cauſ. ſtat.* Cujac. *in parat. l 1. & l. 5. C. de ordinar. cognit.* Quando autem reſpectum ad hodiernam communiter approbatam praxin habemus, tunc remedium ***L. noſt. diffamari***, ita deſcribi poſſe arbitramur, Quod ſit imploratio officii judicis diffamati, Ut diffamanti, ob factam inquietudinem, causâ cognitâ, terminum aſſignet, ut is vel agat, vel ab injuſta inquietudine deſiſtat. Weſemb. *conſ. 96. n 3. & conſ. 149. n. 157. vol. 3.* Cacheran. *deciſ. 151. num. 5. 6. & ſeqq.* Schurff. *conſ. 103. n. 19. cent. 3.* Georg. Mund. *d. tr. de diffam. in proæ. n. 58. & c. 4. n. 29* Joan. Ferrar. Montan. *in expoſ. proceſſ. h. l. num. 7.*

VII.

Et quamvis inquietudo (quo vocabulo Impp. *in h. l. noſt.* utuntur) propriè dicatur in perſonam. Contard. *ad h. l. c. 1. n. ult. per l. 2.*

per. l. 2. C. de carbon. ed. & l. devotum 5. C. de metatis & Epidemeticis lib. 12. c. tenor. 10. X. de sentent. & re jud. tamen ex receptâ Dd. opinione remedium *L. nost.* hodiernis temporibus latissimè patet, & omnibus regulariter attribuitur; Hæc enim lex illa est, inquit Georg. Mund. quæ & cuivis, ejus beneficium observanti, statum suum illæsum, famam integram, existimationem ac dignitatem salvam, & vitam quoq; interdum ipsam, extra omnem criminis ac discriminis aleam ponit, & conservat. *all. tr. de diffam. earumq; remed. in proœm. n. 27.* Blarer. *cap. 12. ad h. L. nost. n. 5.* Omnibus igitur, qui vel de statu, vel delicto, vel de crimine, vel de debito, vel aliis quibuscunque famam aut bona concernentibus diffamantur, vel de facto quocunq; molestantur, competit. Blar. *c. 2. n. 1. & seqq. & Dd. communiter,* modo aliàs in judicio convenire sive agere & conveniri possint. *t. t. C. qui legit. person. standi in jud. hab.*

IIX.

Sed ardua hic inter Dd. ventilatur quæstio, quid de Bannito, der in des Reichs Acht oder Bann ist / statuendum sit, An etiam illi competat *hujus L. nostr.* remedium, ita, ut hic quoquè diffamatus eo uti, & citationem ex illo, contra diffamantem impetrare possit? Quod quidem communiter negant. Banniti enim vita omnium offensioni impunè exponitur, bonaque ejus occupantibus conceduntur. Gail. *lib. 2. de pac. pub. c. 5. n. 12.* Ordin. Cam. *part. 2. tit. 9. §.* So jemand / *verf.* so bald auch / *ibi*, sollen deß / oder derselben Leib und Gutt / allermänniglichen erlaubet seyn / und niemands daran freveln oder verhandeln können oder mögen. Imò pro mortuo habetur. *L. 1. §. 8. ff. de bonor. poss. contr. tab.* Successit enim Bannum in locum interdictionis aquæ & ignis, sicuti Ordinatio Imperii interdicit Essen und trincken. *part. 2. tit. 10. §.* und wo er deßhalben *ibi*, oder sonsten nicht enthalten / hausen / herbergen / ätzen noch trencken &c. Gail. *2. obs. 66. n. 9. & de pac. publ. lib. 2. c. 1.* Gœdd. *de contrah. & committ. stipul. c. 7. n. 32. & seqq.* Et Bannitum, quoad territorium, in

quo est bannitus, extra protectionem juris communis esse, ist aus den Frieden in Unfrieden gesetzet / ideoque jus ipsi reddi non debere, notat idem Gœdd. *in consil. Marpurg: vol. 2. cons. 28. n. 112. & seqq.* Cyn. *in l. 1. C. de natur. liber.* Bald. *in auth. item quacunq; C. de Episc. & Cler.* d. Ord. Cam. *part. 2. tit. 9. ibi.* Daß alle Verschreibungen/Pflicht vnd Bündniß jhnen zustehent / vnd darauff sie Spruch vnd Förderung haben möchten / gegen dem jenigen/ die jhnen verhafftet weren / ab / vnd todt seyn sollen. Vid. Gœdd. *all. cons. 28. n. 78. & multis seqq.* Joan. Thilem. de Benign. (alias idem Gœdd. uti vocatur à Gylhaus. *in arbor. Judic. crimin. c. 2. 1. 34. § 7. n. 13.*) *in Apostasin. prodrom. Illustr. observ. pract. obs. 21. pag.* (mihi) *16.* Georg. Mund. *d. tract. de diffam. c. 4. n. 139. & seqq.*

IX.

Quemadmodum autem remedium *L. nostra* regulariter omnibus competere ex jam dictis apparet; ita quoque contra omnes regulariter intentatur, qui aliàs à limine judicii non repelluntur, & contra nos agere possunt. Georg. Mund. *d c. 4. n. 121. & seqq.* Blaret. *ad b. l. c. 3. n. 6.* Nec gaudent in hoc remedio privilegiatæ personæ suo singulari privilegio. Wesenb. *d. cons. 96. n. 4.* Quapropter Laicum etiam, vigore hujus remedii personam Ecclesiasticam, ad judicem suum secularem trahere posse, tradit Alexand. *consil. 103. consideratis. vol. 5.* Sic etiam in Camera Imperiali à diffamato immediatè subjecto, non solùm contra mediatè, sed etiam contra immediatè subjectum, quamvis aliàs diffamans privilegio Austregarum, vulgò der Außträge/ gaudeat, & vigore istius privilegii causa principalis non ad Cameram, sed ad Judices ordinationis, *vid.* Ordin. Camer. *part. 2. tit. 2. 3. & 4.* pertineat, processus & citatio ex hoc remedio impetrari potest. Gail. *1. obs. 12. n. 1.* Quod ultimum tamen intelligendum est quo ad judicium diffamatorium tantùm, & quo ad statuendum terminum, intra quem coram judice ordinario diffamans agat, cum comminatione, quod actione non intentatâ, perpetuum silentium ipsi impositum esse debe-

debeat. Ordin. Cam. *d. part. 2. t. 25. ibi,* Wo aber der diffamirte, ohne Mittel dem Reich/ aber in erster instanz dem CammerGericht nicht unterworffen/ vor dem Richter/ dahin die Sache ordentlich gehöret/ eine genante Zeit/ seine Klage vorzubringen/ mit dem Anhange/ Wann er das nicht thete/ daß jhme ein ewig stillschweigen aufferleget seyn sol/ angesetzet/ und sonst vermöge Keyserl &c. procediret werden. Gail. *all. obs. 12. n. 1.* Contra Bannitum tamen remedium *h. l.* de jure non competere verius videtur; Videat. Græværus *concl. 9. consid. 1. circ. fin. lib. 1.* Hac enim ratione per indirectum ipsi concederetur, quod directò denegatur, & eum jura sua in judicio agendo proponere non possit, frustrà decerneretur citatio. Gail. *de pac. publ. lib. 2. c. 11. n 7. 8. 9. & c. 12. n 24. & seqq Dissent.* Georg. Mund. *all. tr. de diffam. c. 4. n. 167.* Blarer. *ad h. l. c. 3. n. 9. Videatur quoq;* Autor decis. Cameral. *verbo Bannitus.* Et quod Bannitus citatus ex *L. diffamari,* audiri non debeat, sed à limine Judicii repellendus sit, tractat Joan. Gœdd. *all. cons. 28 n. 118.* Sic etiam contra non diffamantes regulariter non datur. Cagnol. *ad h. l. nost. n. 14.* absque summaria enim diffamationis probatione, processus & citatio ex hac lege non decernitur, *infr. th. 14.* Cum totum hujus remedii fundamentum, in diffamatione, jactatione, gloriatione & traductione aliqua consistat. Muzoll. *consil. 14. n. 31.* Cothman *cons. 50 n. 4. & 5. vol 3.* Interdum autem casus evenire potest, ut ratione quorundam diffamantium, generale judicium, contra quoscunque jus in aliqua re prætendentes, etiam adhuc tacentes fundetur, uti in concursu Creditorum, in causa Brandenburgk/ contra Brandenburgische Creditores, in Camera ita observatum fuisse, testatur Gylman. *in Symphor. supplicat. part. 1. tit. 9. in exam. processus L. diffamari. n. 10. Videat.* Blarer. *ad h. l. cap. 6. n. 73. & multis seqq.* Mund. *in d. tract. c. 5. §. 3. n. 181. & seqq.*

X.

Nullam vero unquam legem esse scriptam, quæ plures habeat in natura causas, quæq; hisce corruptis temporibus ma-

gis conveniat, dicit Oldend. *ad h.l. nost. n. 1.* Blarer. *ad eand. n. 5* Moribus enim remedium *L. nostr.* ita latissimum est, ut tàm Civiles quàm Criminales controversias, Gomez *variar. resolut. lib. 3. cap. 1. n. 18.* Boer. *decis. 255. n. 7.* Matant. *in specul. part. 4. distinct. 21. n. 6.* tàm reales quàm personales injurias. Boer. *d. decis.* Gail. *1. obser. 9. n. 2.* Heig *part. 1. quæst. 8.* Matrimoniales quoque, Anton. Gabriel. *comm. concl. lib. 2. de action. concl. 6. n. 10.* Contard. *ad h. l. c. 3. n. 168* Beust. *de jure Connubior. part. 1. c. 32. & aliquot seqq.* Et feudales quoque causas complectatur. Wesenb. *cons. 6. n. 22.* Schrader. *tr. de Feud. 2. part principal. 9. sect. 14. n 62. pag.* (mihi) *750.* Contard *c. 2. n. ult.* Ita, ut Blarer. *ad h. leg. cap. 6 n. 18.* hoc remedium ad omnes res, casus & personas extendi posse opinatur. Unde etiam fit, ut hoc *L. nostr.* judicio, nulla alia actionis formula in foro celebrior, communior, atque frequentior existat, quod exindè clarum est, quod *hujus L nostr.* nomen omnibus hodiè in ore, ac notissimum sit, inquit idem Blarer. *c. 12. n 1.* Videat. Ripa. *respons. 85. n. ult.* Mynsing. *cent. 5. observ. 81. n. 2.* Gail. *1. obs 9.* Boer. *d. in loc.* Blarer. *in epist. nuncup. ad h. l. & c. 2. ferè per tot.* Et quamvis in Ordinatione Cameræ *part. 2. t. 25.* tantùm ad causas graviores, vff Friedbrüchiche Schmach: vnd andere dergleichen Sachen/ quarum exitus ad turbationem pacis spectare potest, restrictum videatur, Kubach. *cent. 3. Illustr. quæst. decur. 10. quæst. 6.* Blarer. *c. 1. n. 8. vers. quæ quidem legis diffamari, &c.* Attamen restrictionem istam solummodò ad eos casus, quando diffamatus Jurisdictioni Cameræ, aut immediatè non est subjectus, aut immediatè quidem, sed speciali Austregarum privilegio exemtus, pertinere verius est: Nam quando Diffamatus Cameram in prima instantia judicem recognoscit ordinarium, tunc, non quidem beneficio Ordinationis Cameræ, sed ex practica juris communis processum *ex hac lege* impetrare potest, ob generalitatem textus in Ordin. Cam. *part. 2. tit. 27. ibi.* Daß alle vnd jede Personen vnnd Sachen/ die der Keyserlichen Jurisdiction, ohne Mittel vnterworffen/ vnd durch sonderbare Außträge oder andere Privilegien, &c.

nicht

nicht außgenommen sindt / an den Keyserlichen Cammergerichte vorgenommen vnd gerechtfertiget werden sollen. Gail, *d. 1. observ. 10. n. 9.* ubi pro vocabulo diffamator, diffamatus legendum est.

XI.

Omne autem Judicium regulariter constituitur tribus personis, Actore, Reo & Judice. *c. forum vers. in omni. X de V. S.* Et absq; hisce personis judicium non datur. Donel. *17. comment. c. 4.* Præsertim Civile; nam quo ad criminale diffitendum non est, quod in illo res interdum aliter se habeat, & ibi per fictionem Fama loco Accusatoris esse possit. *c. qualiter & quando X de accusat.* Marant. *part. 2. n. 3.* Quis autem in judicio *L. nostr. diffamari* Actoris & Rei partes sustineat? & quinam Judex adeundus sit? inter Dd. non convenit. Quidam enim Diffamatum Actorem & Diffamantem Reum constituunt, propterea, quod is dicatur Actor, qui prius ad judicium provocavit. *l. tribus ff. de Judic. & d. c. forum.* Prius autem Diffamatum ad Judicium provocare palam est, Decius *conf. 487. n. 10. & conf. 686. in fin.* Francisc. Ripa *respons. lib. 1. cap. 8. n. 7.* Paul. de Castr. *in l. in criminali 5. n. 3. circa fin.* Et horum sententia in hac *L. nostra* benè fundata est. *supr. th. 3.* Quidam verò Diffamatum Reum & Diffamantem Actorem esse affirmant, propterea, quod Diffamatus in rei veritate non prius provocet, aut Diffamantem in jus vocet, sed propter diffamationem stimulatus veniat, non ut agat, sed ut seipsum conveniendum & defendere paratum offerat. Georg. Mund. *alleg. tr. c. 5. §. 1. n. 10.* Gravett. *Consil. 182. n. 2.* ubi inquit, ad cognoscendum quis Actor sit vel reus, non considerandum esse, quis in judicium vocatus fuerit, sed respiciendam petitionem & originariam causam. Blarer. *c. 4. n. n. ibiq; alleg.* Rectius alii videntur sentire, qui inter judicium Diffamatorium, in quo de Diffamationis veritate & impositione perpetui silentij tractatur, & judicium principale, in quo Diffamans intra terminum præfixum actionem principalem instituit, & de jure suo agit, distingvunt, & in illo Diffamatum

 Acto-

Actorem, Diffamantem Reum, in hoc verò, Diffamatum Reum, & Diffamantem Actorem esse asserunt. Gail. *1. observ. 11. n. 2.* Boer. *d. decis. 225.* Panorm. *in cap. in præsentia de probat.* Quirin. Kubach. *illustr. quæst. d. cent. 3. decur. 10. quæst. 6.* Hæc enim duo Judicia distincta & separata esse, exindè apparet, quod eoipso, quando principalis actio instituitur, judicium Diffamatorium evanescat, *infr. th. 17.* Et quamvis forsan non improbabiliter defendi posset, quod etiam quo ad judicium diffamatorium Diffamatus Actor propriè non sit dicendus, cum agere sit jus persequi, quod sibi debetur, *in prin. Inst. de action.* diffamatus autem nullum jus sibi debitum prosequatur, sed tantùm officium Judicis imploret, *supr. th. 5.* Tamen cum hæc distinctio non solum in Camera Imperiali recepta & approbata. *d. part. 2. tit. 25. ibi,* So die ansuchende Partey/ die in der Hauptsache antwortet/ &c. *& in fine,* sondern die Sache in beyden Puncten / der Diffamation vnd Hauptsache/ &c. Sed etiam in foro Saxonico observata, ubi post institutam actionem principalem, sententia ita formatur, In Sachen A. Klägers/ vnd in judicio principali Beklagtens an einem / B. Beklagten / vnd nunmehr Klägern am andern Theil/&c. meritò eam retinendam esse putamus.

XII.

Judex competens in hoc judicio rectè constituitur is, cujus Jurisdictioni Diffamatus, tanquam Reus in causa principali, subjectus est. Blarer. *ad h. l. nost. c. 4. n. 2. & seqq.* Gail. *d. observ. 9.* Mynsing. *6. obs. 90.* Alexand. *Consil. 103. &* Dd. *communiter.* Actor enim tenetur sequi forum Rei, *per l. f. C. ubi in rem actio. l. juris ordinem C. de jurisd. omniũ Iud.* Jam verò ratione originis & respectu causæ principalis, quæ magis quam accidentalis attendenda est, *arg. l. qui habet, ff. de tutel.* Gravett. *consil. 182. n. 2.* Diffamatum Reum & Diffamantem Actorem esse, apparet *ex th. praced.* Gylman. Symphor. *tom. 1. part. 1. tit. 9. n. 6. & 7.* Et cum Diffamans de re aliqua Diffamatum vel errore, vel malitiâ prius traduxerit, videtur tacitè Diffamati elegisse judicem, & id,

de quo

de quo eum traduxit, coram illo persequi voluisse. Kubach *d. cent. 3. decur. 10. quæst. 6.* Propterea etiam Diffamatum veluti Reum in causa principali, omnibus ac singulis beneficiis, quę aliis Reis indulta sunt, & competere possunt, frui, & instar aliorũ Reorũ quascunq; exceptiones sibi competentes jure opponere posse, tradunt Contard. *ad h. l. nost. c. 5 n. 8.* Cagnol. *ibid. n. 4. & ibi allegat.* Dd. Quemadmodum igitur Reus plures habens judices, non nisi coram ordinario suo competente Judice primæ instantiæ regulariter conveniri potest ac debet; Ita etiam Diffamato Reo licitum non est, ut neglecto judice primæ instantię, statim superiorem, ad quem per Appellationem demum pervenitur, Dd. *ad tit. C. qu. Imper. inter pupill. &c.* adeat, & ita Diffamantem in ipsius præjudicium privilegio primæ instantiæ defraudet. Mund. *all tract. c. 5. §. 1. n. 53.* Blarer. *d. c. 4. num. 40.* Gylman. *all. loc. n. 9. & 20.* Quo inclinare etiam videtur textus in Ordinat. Cam. *part. 2. tit. 25.* ibi auch dardurch den Partheyen / wieder der Keyserlichen Mayst. vnd des Reichs Ordnung / jhr Ordentlich gericht vnd Instantz abgeschnitten vnd entzogen werden. Quod si Diffamatus plures judices competentes, qui in jurisdictione pares sunt, habeat, eo in casu per præventionem quidem eligere potest, quinam Judex in Judicio Diffamatorio terminum ad agendum statuere, aut postea diffamanti agere nolenti vel cessanti, observato processus ordine, perpetuum silentium imponere debeat; Diffamans autem, coram eo ipso Judice actionem quoque principalem præcisè instituere non tenetur, sed sufficit, modò intra tempus sibi assignatum, actionem in causâ principali, coram alio diffamati judice competente, intendat. Et ita præventio in Judicio diffamatorio, præjudicium in causa principali non parit. Zanger, *de except. part. 2. cap. 13. n. 14. & seqq.* Gail. *1. observ. 11. n. 3. & seqq.* Bern. Græveus *lib. 1. Concl. pract. 11. n. 3.* Dissent Blarer. *d. c. 4. num 40.* Georg. Mund. *d. c. 5. §. 1. n. 36. & seqq.* Sic etiam licet in Camera Jurisdictio inter illas quoque personas, quæ in prima instantia Cameræ subjectæ non sunt, in causis fractæ pacis & atro-

cium.

nium injuriarum, in po: *l. nost. diffamari* fundata sit; tamen & hoc non aliter procedit, quàm quo ad Judicium diffamatorium tantùm, ad cognoscendum videlicet, de veritate traductionis & diffamationis, & quo ad statuendum terminum agendi in Judicio Ordinario (nisi continentia causæ aliud suadeat, Gylm. *d. tit. 9. in exam. process. ex l. diffamari. num. 8.*) vel ad imponendum perpetuum silentium. *d. tit.* Ordin. Cam. §. wo aber der diffamirt ohne Mittel &c. Discusso enim puncto diffamationis, causa principalis juxta Ordinationem, ad judicem Ordinarium remittitur, ita, ut diffamanti terminus ad agendum coram Judice ordinario statuatur, intra quem si actionem principalem non proposuerit, ad impositionem silentii, in Camera ad instantiam diffamati ulterius proceditur. Joan. Tylem. de Benign. *in prodrom. Illustr. pract. Observ. 70. pag.* (mihi) 40. Gail. *1. observ. 12. n. 1.* Quando verò diffamatus, neque immediatè jurisdictioni Cameræ est subjectus, neque causa sui natura eo spectat, tunc Jurisdictio non est fundata, & processus non decernitur. *d. tit. 25.* Ordin. Cam. §. Wo aber der diffamat. &c.

XIII.

Cum autem Judex, nisi rogatus, officium suum interponere non soleat, *l. ut fundus ff. commun. dividund. l. 4. §. hoc autem judicium, ff. de damno infect.* Et ipsi, antequam processum & citationem decernat, prius de facto constare debeat, Mindan. *1. de process. 1. n. 6.* Primò omnium Libellus supplex, qui etiam preces & precatio. *l. 8 C. de precib. Imper. offer. l. 1. & 2. C. quomodo. & quand. Judex sentent. l. 7. C. de rescript. l. 9. §. 4. ff. de officio procons. & legat.* Item petitio, postulatio, oratio supplex, plerumque verò supplicatio. *l. unica. C. de SCtis. l. 6. C. si cert. petat. l. 17. C. de transaction. l. 10. C. de jud. Novell. 2. §. 1.* vocatur, pro impetrando processu & citatione, à Diffamato offerendus est, aliàs citatio proprio Judicis motu emissa, nullius est momenti, Gail. *1. observ. 50. n. 3.* Habebit verò hæc supplicatio sua requisita necessaria, quæ in his principaliter consistunt.

1. Ut

I. Ut fiat in scriptis: *arg. l. 1. & tt. C. de precib. Imper. Offer.* Nam quamvis interdum etiam viva voce Citationes, præsertim in judiciis inferioribus, & causis minoribus, impetrari possint; Obrecht. *de form. libell. c. 2. n. 7.* tamen de stylo Cameræ, non solùm in processu L. diffamari, sed etiam in quibuslibet causis, supplicationes Scripturam requirere, patet ex Ordinat. Cam. *part. 1. tit. 22. §. 4.* ibi, Sollen sie solches in Schrifften/ durch Supplicationes thun. Blarer. *ad h. l. nost. cap. 5. num. 8. & seqq.* Id quod in Curiis quoque provincialibus Saxoniæ, in observantia esse, quotidiana praxis docet. II. Continebit nomen Judicis Obrecht. *d. cap. 2. num. 6. & seq.* quod aut exprimendum, aut ita ab officio vel jurisdictione describendum, ut de ipsius persona sine dubio constare possit. III. Nomen Supplicantis, ut appareat, quis agere velit. Mindan. *1. de process. 6. num. 12.* Et ut judex imploratus certus sit, an respectu diffamati tanquam Rei in judicio principali, jurisdictio ipsius sit fundata. IV. Nomen Citandi. Mindan. *d. in loc. n. 2.* ut videlicet constet, contra quem agatur, & quis debeat citari: Sic, quando contra plures tanquam singulos agitur, omnes ac singuli Citandi in supplicatione nominandi, *arg. §. item* welcher *tit. 22. part. 1.* Ordin. Camer. Idcircò non sufficit, quibusdam expressis, reliquos vocabulo Consortum designare. Obrecht. *disput. 27. thes. 280.* nisi omnes Citandi in libello antea nominati, tunc enim in progressu causæ sufficeret, si unius nomine expresso, reliqui vocabulo Consortum denotentur. Hinc in Camera, in causa Nürmbergk/ contra Marchionem Albertum & socios eidem adhærentes, denegati sunt processus Auff die Acht/ quod nomina Sociorum non fuerint expressa. Mynsing. *cent. 5. observ. 50.* Limitatur tamen eo in casu, quando Contradictores sunt incerti, & petitur, ut per edictum citentur omnes in genere, quorum interest. Gail. *1. observ. 57. num. 6.* Quando verò contra plures universè, videlicet contra Civitatem agitur, non opus est omnium nomina exprimere, sed sufficit, si Consules & Senatores in genere nominentur. Mynsing.

 cent.

cent.1.observ.76. & 2.observ.66.& 3.observ.18. V. Commodam facti narrationem, quæ non in nimia verborum prolixitate, sed in nervosa brevitate consistit. textus est in den Newen Proceß vnd Gerichts Ordnung *tit.* von Advocaten vnd Procuratoren. *ibi* wie auch aller vnnötigen weitleufftigkeit enthalten/ jhrer Clienten vnd Principalen notturfft kurtz vnd nervosè einbringen. Wittenb. Hoffger. Ordnung. *sub tit.* Eyde der Procuratoren, *ibi*, mit wenig vnd notdürfftigen worten. Brevitas enim locutionis gratiam parit. Ludov. Rom. *singular. 746. vers. nam & brevitas. arg cap. definimus 21. in fin. caus. 18. quæst. 2.* nimia autem prolixitas & loquacitas parum utilis & nimis tædiosa est. *l. ampliorem §. in refutationis C. de appellat.* Cardinal. Tusch. *Lit. L. verbo loquendum num. 2. & seqq.* Sic etiam Supplicans non debet uti verbis obscuris, ineptis, obsoletis & incognitis, ne causam, cui lucem afferre debet, obscuriorem reddat: Aliquoties enim Illustrissimis etiam Principibus, propter inordinatam verbositatem processus in Camera denegatos esse, cum hoc decreto, wofern supplicant eingezogener vnd förmblicher petiren würde / soll darauff ergehen. &c. refert Mindan. *1. de process. 4. n. 6.* VI. Causam petendi, quæ ex facto descendit, Contard. *ad h. l. nost. c. 5. n. 29.* & ex jure & Constitutionibus desumitur. VII. Et aptam petitionem & conclusionem: In hac enim tota vis libelli supplicis vertitur, & Judex potissimum ad illam respicere debet. Semper autem in illa officium Judicis implorandum est, ut diffamanti terminum certum ad agendum constituat, & non comparenti neque agenti, per sententiam suam perpetuum silentium imponat. Blarer. *ad h. l. cap. 5. n. 22.* Cagnol. *ad eand. n. 23.* Boer. *d. decis. 225. n. 9.* cui petitioni plerumq; subjiciuntur clausulæ salutares, uti à pragmaticis vocantur, de quibus tractat Georg. Mund. *all. tract. c. 5 §. 2. n. 37. & seqq. usq; ad n. 52. & ab eo alleg Dd.*

XIV.

Præter hæc relata requisita necessaria, ad obtinendam Citationem ex practica *L. nost. diffamari*, ulterius opus est,

ut

et supplicans, diffamationem factam esse, aut per Instrumentum publicum, aut per literas, aut picturas, quibus diffamans diffamati personam, famam vel jus competens lædere ausus fuit, vel per alium modum probet. Boer. *d. dec. 255. num. 7.* Anton. Gabriel. *com. concl. lib. 2. t. 2. de action. concl. 6. n. 24.* Gail. *1. observ. 10. num. 7.* Blarer. *all. cap. 5. n. 9.* Licet enim aliâs regulariter, quoad fundandam jurisdictionem, in extrahendis processibus nudis narratis supplicantis credatur. Gail. *1. obs.* [illegible] *n.* [illegible] dummodò de falsitate apertè non constet; tamen hoc in practica *L. nost.* non procedit, sed summaria quædam cognitio, ratione factæ diffamationis præcedere debet. Ordinat. Cam. *part. 2. t. 25. ibi* daß auch CammerRichter vnnd Beysitzere / ehe vnd zuvor sie solche Proceß erkennen / durch Schrifftliche oder andere glaubliche Vrkundt vnd anzeig / informiret vnnd berichtet sein. Lat. Blarer. *ad h. l. cap. 1. n. 9. & seqq.* ubi quoque vitia quorundam judiciorum, in quibus Judices, diffamatione non prius probata, citationem decernunt, taxat atquè reprehendit, simulq; cautelam pro citato tradit. Propterea diffamationis probatio, unà cum supplicatione Judici, ad ipsius informationem, rectè porrigitur. Blarer. *cap. 5. n. 10.* & quantum periculi vel præjudicii, vel dedecoris, vel detrimenti ex ejusmodi diffamatione immineat, quatenus quoque non ita diffamari, diffamati intersit, demonstratur. Blarer. *all. c. 5. n. 25.* Impensas quoque quas diffamatus ratione probandæ diffamationis, & in extrahendo processu ratione litis fecit, in libello supplicationis peti posse, nullum dubium est. Mund. *all. tract. de diffamat. cap. 5. n. 91. ubi n. 29. aliquot præjudicia Cameralia addit.* Wesenb. *cons. 96. n. 23. in fin. vol. 2.* Et Judex diffamantem non comparentem in istas, diffamato, si petitæ fint, condemnare debet, alias litem suam facit. Blarer. *all. cap. 5. num. 38.* Usitatè autem in fine supplicationis ita solent peti, vnd solches alles mit erstattung derer dißfals verursachten Schäden vnd Vnkosten / de futuris protestando. &c. Tandem Supplicans benè prospicere debet, ut in supplicatione scripturam probam & ad

legendũ facilem adhibeat. Utut enim rectè & eruditè concepta sint supplicationes, scripturam tamen assequi non valeas; Quid aliud dicet Accursius quàm græca esse, quæ legi non possunt, inquit Petr. Frider. Mindan. *1. de process. cap. 6. n. 11. allegans ad hoc textum in visitat. anno 64. & anno 69. ubi procuratoribus expressè injunctum*, daß sie die Supplicationes nicht unrichtig/ unförmig und übel geschrieben sollen eingeben / mit vorbehaltener Straff nach ermessigung. Georg Mund. *in alleg. tr. de diffamat. cap. 5. n. 130.* Supplicatione hoc modo perfecta, in foro Saxonico adhuc requiri videtur, ut à Concipiente, eruditionis suæ testimonio instructo, Proceß Ordnung tit. Von den Advocaten und Procuratorn ingemein 3. §. Besonders aber &c. manu propria subscribatur. Curf. Sächs. Policey Ordnung / *sub tit.* von Justitien sachen / *vers.* ob nun wohl. *ibi,* so soll forthin von unsern Unterthanen keine Supplication, so von den Richter nicht selbsten mit eygenen Händen unterschrieben / angenommen werden. Formulæ Supplicationum pro Citatione & processu, ex practica *L. diffamari &c.* impetrando, possunt videri apud jam alleg. Georg. Mund. *d. in loc. num. 132. & seqq. usq; ad finem istius cap.* & Gylman. *Symph. Supplicat. tom. 1. part. 1. tit. 9.*

XV.

Supplicatione ita Judici porrectâ, & diffamatione cognitâ, Judex Citationem rectè decernit: Quæ citatio pro primo Judicij præparatorio habetur, quo in forum aperitur aditus. Lanfranc. de Orian. *Pract. Judic. cap. 1. de citat. n. 1.* Churfl. Sächs. N. Proceß und Gerichts Ordn. *tit.* von der citation, *ibi* Alldieweil die citation das erste fundamentalstück deß Processus ist *&c.* & semper juxta stylum Judicii facienda. Bald. *in L. cessante, n. 8. C. quomod. & quand. Judex sent.* Afflictus *decis. 133. n. 3. & decisio. 253. n. 4.* Vant. *de nullit. sent. ex defectu citat. n. 31.* ne aliàs invalida sit, & vitio aliquo laboret, tunc enim nullum producit effectum, & si super ea proceditur, totus processus & sententia potest impugnari. Vant. *all. loc. num. 10. & 22.* Rutger. Ruland. *de Commiss. lib. 2. cap. 3. num. 1. part. 1.* Ut autem legiti-

ma sit

ma sit citatio, hæc potissimum requisita in se complecti debet: I. Nomen judicis Citantis; Ut citatus intelligat, utrum à judice competente sit citatus, nec ne? Lanfranc. de Orian. *d. cap. 1. n. 4.* Extra territorium enim & Jurisdictionem citanti impunè non paretur. *l. ult. ff. de jurisd. l. contumacia 13. §. ult. ff. de judic.* Gail. *1. observ. 48. n. 7. & seqq* quando videlicet de incompetentia manifestò constat. *L. ex quacunq; causa. 2. ff. si quis in jus vocat. non ierit. ibi, ut hoc ipsum sciatur, an Jurisdictio ejus sit.* In dubio tamen citatus comparere, & exceptiones suas incompetentiæ allegare debet. Gail. *1. observ. 48. n. 8* Bernhard. Græræus. *1. concl. 48. consid. 2. per tot.* II. Nomen & cognomen citandi; ut cognoscat, an citatio ipsum concernat, nec ne? Mynsing. *5. observ. 50. n. 2.* Rutger. Ruland. *de commiss. lib. 6. c. 3. n. 4.* Quemadmodum autem in Supplicatione omnes citandi nominandi. *supr. th. 13.* ita etiam in Citatione omnium nomina exprimenda, Mynsing. *6. observ. 50. n. 5.* nisi Universitas vel Civitas citanda sit. Mynsing. *d. observ. n. 3.* Bernhard. Grævæus. *1. concl. 49. n. 8.* III. Nomen & cognomen petentis citationem. Grævæus. *concl. 50.* Ut citatus certus esse possit, citationem ad instantiam partis esse decretam, aliâs enim non valeret. Coler. *de process. execut. part. 5. cap. 2. n. 30. & seqq.* & ut eò melius deliberare possit, an contendere, an verò cedere velit. Vant. *de nullit. d. c. 1. n. 49.* IV. Causam ob quam citatur: textus in Ordinat. Cam. *part. 3. tit. 12. §.* vnd sollen in solchen Ladungs Brieffen/&c. Rationem reddit Rutger. Ruland. *d. c. 3. n. 5.* Ut videlicet citatus instruatur de iis, super quibus sit agendum; hinc providè & circumspectè facit Judex, quando libellum una cum citatione citando transmittit, vel eundem citationi (uti in Curiis Saxoniæ Provincialibus observatur) inseri curat, ne postea demum citato tempus deliberandi dare, necesse habeat. Georg. Mund. *d. tr. de diffam. cap. 5. §. 3. n. 62.* V. Locum Judicii, seu tribunalis. Lanfranc. de Orian. *d. cap. 1. n. 4.* Bernhard Grævæus *1. conclus. 52.* Locus autem debet esse tutus, tam ab insidiis, quàm contagione vehementiori, ita, ut vocatus,

 ad eum

ad eum fine periculo pervenire & liberè redire possit. *Clem. Pastoralis.de sent. & re judic. vers.notorium quippe.* Rutger.Ruland. *d. cap.3.n.14.& 17.* Pacian. *de probat. lib.2. cap.46.n.74. & seqq.* Blarer. *ad h. l. c.8.n.109.* Simplex enim citatio salvum conductum non tribuit, quamquam vulgò dicatur, die citation bringe das Gleidt mit sich/ & hoc juri communi congruere ait Daniel Moller. *2. Semest. in pr. & 2. Semestr. 2.n.2.*

VI. Tempus justum ac legitimum, cum diei certi expressione. Ordin. Camer. *d. part. 3. tit. 12.* §. Als auch. Quod tempus in Camera arbitrarium est, pro ratione propinquitatis & longinquitatis locorum. Ordin. Cam. *d.* §. Als auch/ *ibi*, ein geraumbter vnd benenter Tag/ in den Ladungs-Brieffen / nach ermessigung des Cammergerichts. Gail. *1. observ.53.n.20.* Blarer. *cap.5.n.2.* In foro Saxonico & judiciis Provincialibus, singulæ citationes peremtoriæ spacium sex septimanarum & trium dierum continere debent. Appellat: Ordnung. *tit.* von außbringung der Ladung. Newe Proc. vnd Ger. Ordnung *tit.* von der citation, & *tit.* wie wider die aussenbleibende Parteyen &c. §. im Fall aber &c. Zanger. *tr. de exception. part.2.cap.6.n.8. & seqq.* Quod tempus à die executæ & insinuatæ citationis currere incipit. *d. tit.* wie wider die Aussenbleibende &c. in der N. Proc. vnd Ger. Ordn. *ibi*, von der Zeit an solcher insinuation, die vollkommene Sächsische Frist/ als Sechs Wochen vnd drey Tage/ gehabt habe. Zanger. *d. in l. n.10.* Quod si unicus dies defuerit, citatus ob contumaciam ultra expensas termini condemnari nequit. Appellat: Ordnung. *tit.* wie wider die aussenbleibende Parteyen &c. *ibi*, mag er weiter nicht als in die expens vertheilet/ vnd jhme die Antwort bey Straff Vngehorsambs aufferleget werden. Berlich. *conclus. practic. part.1. concl.10. n.15.* Præter hæc requisita generalia, in citatione ex practica *L. nostr. diffamari*, & hoc singulariter observandum, ut fiat cum hac conditione, si diffamans sua putaverit interesse, adjunctâ comminatione, quod si intra tempus destinatum non agat, amplius audiri non debeat. Blarer. *ad h. l. cap.6.n.6.* Schurf. *cons.34.n.9. & cons.75.n.10.* Formulæ citationum ex practica *L. nostr.* possunt videri apud

Mund.

Mund. *Sæpius all, tr. de diffam. c. 5 §. 3 n. 231. & aliq. seqq.* & Blarer. *c. 5 n. 50. & 74.*

XVI.

Decretâ, & in hunc modum perfectâ citatione, requiritur ejusdem executio, & desuper necessaria factæ executionis nuncii relatio; Fit autem executio citationis aut per nuncium juratum, aut etiam per Notarium, Gail. *1. observ. 54. n. 6.* Et quidem in personam ipsam citandi si possibile est, vel si copia ejus haberi non potest, in domum vel familiam, vel si nemo sit, cui insinuari possit, citatio valvis ædium, in quibus citandus domicilium habet, duobus vel tribus adhibitis testibus, congruo tempore affigi debet Denais. *tr. Jur. Camer. 228. n. ult.* Lanfranc. de Orian. *d. c. 1. n. 3.* Modum hujus executionis habemus præscriptum in Ordinat. Camer. *part. 1. tit. 38.* wie vnd welcher Gestalt ein jeder Bothe die Proceß exequiren, vnd derhalben relation thun soll. Gail. *d. observ. 54 per tot.* Ut autem de legitimè factâ executione appareat, Relatio nuncii ad acta diligenter annotari debet, ad hoc, ut sit pars actorum. Hæc enim relatio quoad validitatem citationis, necessarium requisitum est. Menoch. *consil. 746. n. 13.* Ludolph. Schrader. *de feud. part. 9. c. 7. n. 42.* Mynsing. *cent. 1. observ. 77.* Et quidem de jure Camerali, nuncius relationem ad finem Originalis citationis conscribere tenetur, ut Judex videat, an citatio ritè executioni sit demandata. *d. tit. 38.* Ordinat. Camer. §. vnd sol der Bothe. possitque in contumaciam non comparentis proclama decernere. Gail. *d. observ. 54. n. 7.* Quod si culpâ vel imperitiâ nuncii executio legitimè non sit facta, suis sumptibus ex integro eam facere tenetur. *text. in d. tit. 38. § fin. ibi*, vnd der Bothe die Execution oder Verkündung wiederumb von Newem/ auff sein selbst Kosten/ vnd ohne Nachtheil der Partey zu thun/ angehalten werden/ Et præterea pœna arbitraria carceris, vel depositionis ab officio, vel alterius generis punitur. *text. in* Ordinat. Camer. *part. 1. tit. 55.* von Straff der Bothen. Notarii verò instrumentum factæ executio-

cutio-

-cutionis conficere debent, quod loco relationis ad acta ponendum est. Gail. *d. observ. 54.* In Curiis Provincialibus Saxoniæ, citationum executiones plerumque fiunt per nuncios juratos, quorum relationes, nisi schedulam à citato loco recognitionis reportent, actuarius diligenter ad acta annotare tenetur, juxta modum præscriptum in der Newen Proceß- vnd GerichtsOrdnung *all. tit.* von der citation, *ibi*, vnd die Execution, oder beschehene insinuation, wann/ wie/ an welchen Ort/ vnd wem sie geschehen/ zurück bringen / vnd mit Fleiß registriren lassen. Et nunciis istis, in relationibus tanquam personis Juratis, regulariter plena fides adhibetur. Gail. *d. observ. 54. n. 4.* Mascard. *de probat. conclus. 1119 n. 1.* Valqui: *Illustr. quæst. c. 24. n. 1.* Blarer. *ad h. l. nost. c. 5. n. 50. in fin.*

XVII.

Finis insinuatæ citationis aliàs est citati comparitio. Illicò Ummius. *in disp. ad process. judic. 5. n. 68. arg. l. 47. & ibi Dd. ff. de re judic.* At in nostro *L. diffamari* judicio finis principalis citationis est, ut citatus deliberet, ejusque voluntati relinquatur velitnè agere, vel non? Gylman. *Symphor. Supplicat. part. 1. tit. 9. n. 18. pag.* (mihi.) *558.* Blarer. *cap. 5. n. 66.* Est enim citatio hæc non coactiva, sed voluntaria, & nihil aliud quàm admonitio ad explorandum voluntatem citati, Blarer. *ad h. L. nostr. c. 4. n. 6.* Si igitur citatus diffamans sua interesse putans, & probationibus suis confidens, in termino compareat, & jus suum, quod contra diffamatum prætendit, deducere velit, necesse est, ut ordinarium & solennem processum, eiusque debitas & à jure requisitas solennitates observet. Georg. Mund. *d. tr. de diffamat. cap. 5. §. 4. n. 4.* Blarer. *ad h. l. nostr. cap. 7. n. 9. & cap. 9. in pr.* Gylman. *all. loc. n. 15.* Et tunc libellus porrigitur, Exceptiones opponuntur, lis contestatur, juramenta deferuntur, testes & instrumenta producuntur, & reproducuntur, contra testes excipitur, attestata publicantur, super iisdem di-

spu-

ſputatur, ad ſententiam concluditur, ſententia concipitur, legitimè concepta publicatur, & in ſumma, omnia, quæ ad proceſſum ordinarium ſpectant, peraguntur. Blarer. Georg. Mund. & Gylman. *alleg. loc.* Cagnol. *ad h. l. noſt. n. 11.* Unde & Reo diffamato exceptiones dilatoriæ ſalvæ manent, & ſatisdationem & guarandæ præſtationem, ſecundum ſtylum fori Saxonici rectè petit. Hartm. Piſtor. *4. quæſt. 15. n. ult.* Blarer. *c. 7. n. 113.* Uti etiam omnibus & ſingulis beneficiis, aliis Reis competentibus fruitur, & quaſcunque exceptiones jure opponit. Blarer. *d. in loc.* Contard. *ad h. l. noſt. c. 5. n. 8.* Quamprimum autem diffamator libellum in cauſa principali, Judici offert, ſibiq; jus & juſtitiam adminiſtrari petit, Judicium diffamatorium *L. noſt.* vires ſuas amittit, & quaſi evaneſcit. Georg. Mund. *d. c. 5. §. 4. n. 4.* Blar. *c. 8. n. 1. & c. 10. n. 6.* Nam antequam libellus in cauſa principali offertur, diffamatus tam in citationibus, quàm etiam in ſententiis ſemper vocatur Actor, Diffamans verò Reus; Statim autem poſt libelli cauſæ principalis oblationem, nomina mutantur, & ex Actore fit Reus, & ex Reo Actor; id quod ex uſitatâ formulâ pronunciandi, *de qua ſupra th. 11. in fin.* ſatis apparet: Quæ nomina deinceps, usque ad finem totius proceſſus, qui inſtar aliarum cauſarum & actionum ex jure communi & obſervantia dependet, Hartm. Piſtor. *all. loc. in fin.* Blarer. *d. c. 7. n. 113,* immutabiliter retinent. Sed de proceſſu iſto ordinario, hîc quædam adjicere, noſtri inſtituti non eſt.

XIIX.

Ad emiſſam igitur Citationem interdum accidit, ut Diffamans quidem compareat, ſed tamen actionem in Judicio principali, non ſtatim intendat, ſed diffamationem à ſe factam eſſe neget. Blarer. *d. c. 7. n. 9.* Georg. Mund. *all. tr. d. c. 5. §. 4. n. 8.* Et hoc caſu diffamatus diffamationem, in judicio diffamatorio probare tenetur. Gail. *1. obſerv. 12. n. 2. per l. qui accuſare. 4. C. de Edendo. l. 2. ff. l. 8. l. 23. C. de probat.* Ordinat. Camer. *part. 2. tit. 25. ibi,* vnd darauff die diffamation, wie ſich gebüret/ in recht dargethan &c. nam quod aliquid dictum, factum vel geſtum ſit, non

 præſu-

præſumitur, & propterea ab eo, qui affirmat, meritò probandum eſt. Pacian. *1. de prob. 51. n. 3.* Licet affirmans aliàs ſit homo expertæ fidei, negans verò communiter pro mendace habeatur *arg. l. jusjurandi. C. de teſtibus.* Maſcard. *de probat. concluſ. 36. n. 13.* Pacian. *1. de probat. 7. n. 9. cum ſeqq.* Et ad hanc probationem diffamato conſtituitur terminus probatorius, qui de jure Civili arbitrarius eſt, *text. in l. 1. C. de dilation. c. induciæ 4. §. ſpacium, cauſa. 3. quæſt. 3.* Fachſius *1. differ. 51. n. 1.* Zobel. *part. 1. differ. 35. n. 1. & differ. 36. n. 1. & n. 9.* Jure a. Saxonico eſt ſex ſeptimanarum & trium dierum, eine Sächſiſche Friſt / LandtR. *lib. 1. art. 62. §.* Gezeugniß ſolman *&c.* Weichbildt / *art. 75. & art. 86.* Newe Proc. vnd Ger. Ord. *tit.* von der Beweiſung. Fachſ. & Zob. *all. loc.* Qui terminus etiã in cauſis ſummariis regulariter obſervatur, ob generalitatem textuum allegatorum, & Conſtit. Elect. Auguſt. *part. 1. c. 16.* Licet autem ita peremtorius ſit, ut eo elapſo amplius quis ad probandum non admittatur: Blarer. *d. c. 8. n. 3.* König. *in proceſſ. cap. 71. n. 4. verſ.* dann wann er das nicht thut *&c.* Zobel. *all. part. 1. diff. 36. in pr.* tamen interdum ex juſta cauſa prorogari & prolongari poteſt, quando pars, cui probatio incumbit, infra terminum probatorium adhuc currentem, prorogationem iſtam petit *all. text.* in der newen Proc. vnd Ger. Ordnung. *tit. 20. verſ.* jedoch / daß ſolche prorogation vor endlicher verflieſſung derſelben zeit außbracht. Roſa *in addit. ad Moller. d. conſt. 16. n. 10.* Coler. *de proceſſ. execut. part. 1. c. 2. n. 34.* Zobel. *d. part. 1. diff. 36. n. 7.* Et incipit currere non à tempore latæ ſententiæ, ſed ab eo tempore, quo ſententia, per quam alicui probatio injungitur, vires rei judicatæ conſecuta fuerit. *text.* in der newen Proc. vnd GerichtsOrd. *all. tit. 20. ibi* von der zeit an zu rechnen / da das Vrtel ſeine Krafft erreichet. Fachſ. *all. loc. n. 3.* Moller. *ad d. Conſt. Elect. Auguſt. 16. n. 4.* Diffamatione jam legitimè probatâ, Diffamanti iterum terminus conſtituitur, in quo in judicio principali agere tenetur, ſub comminatione impoſitionis perpetui ſilentii. Gail. *alleg. obſerv. 12. n. 3.* Si verò diffamatus in probatione deficiat, totâ causâ cadit, & diffamans ab inſtantia abſolvitur, wird der Beklagte von der angeſtelleten diffamation Klage entbunden vnd loßgezehlet / etiamſi nihil præſtiterit. *d. l. qui ac-*

cuſare

cusare C. de edend. l. 8. C. de probat. Mascard. de probat. vol. 1. concl. 59. n. 1. & 22. Sufficit enim Reo ad defensionem, negare intentionem Actoris. l. 9. & ibi Bald. C. de except. & praeterea in expensas condemnatur. Gail. all. loc. Ubi enim fertur sententia absolutoria, actor regulariter in expensas condemnari debet. l. 13. §. 9. C. de judic. l. 78. §. 2. ff. de legat. 2. c. calumniam X. de poenit. Lanfranc. de Orian. in prax. cap. 11. n. 2. & 27.

XIX.

Interdum autem Diffamans citatus comparet, & exceptiones sibi competentes in judicio diffamatorio opponit, & ut super iisdem cognoscatur, petit: Blarer. d. tract. ad h. l. c. 7. n. 9. Georg. Mund. d. c. 5. §. 4. n. 1. Quae Exceptiones ratione causae & circumstantiarum variae esse possunt, & desumuntur vel ex persona Judicis, ut exceptio Incompetentiae, sive Fori declinatoria, quando videlicet diffamatus, Ordinario primae instantiae omisso, statim superiorem, à quo appellari non potest, adiit. Blarer. d. cap. 7. n. 11. Mund. d. cap. 5. §. 4. n. 26. Id quod etiam in Camera Imperiali in causa Brandenburg/ contra Brandenburgische creditores, ponderatum esse, apparet ex Gylman. alleg. tit. 9. n. 20. fol. (mihi) 558. Et haec exceptio primò omnium opponenda est, ne per tacitam prorogationem in judicem consensisse videatur. Zanger. 2. de except. cap. 1. n. 4. Wurms. tit. 8. observ. 1. n. 2. Pacian. de probat. 45. n. 13. cum seqq. Specul. tit. de except. §. viso, vers. porro. Item Exceptio suspicionis. Blarer. cap. 6. n. 87. & 88. l. apertissimi 16. & ibi Jason, Sichard. & alii Dd. C. de Judic. c. si quis contra, c. licet, X. de foro compet. Quae exceptio etiam contra Ordinarium judicem, tam de jure Canon: quàm de jure Civili rectè opponi potest. d. c. si quis contra & c. licet. d. l. apertissimi. 16. l. 9. in pr. ff. de liberal. caus. junct. l. 2. C. de pedan. Judic. arg. l. un. C. si quacunque praeditus potest: &c. neque enim tutum est, coram suspecto judice litigare, cum sine suspicione omnes lites procedere debeant. Donell. 17. comment. 25. in fin. Cujac. 9. obs. 23. in fin.

Quibus autem ex causis suspicio oriatur, tractant Lancell. *in tr. de officio prætor. in caus. civil. sub tit. de exception. n. 10. & seqq. ubi quinquaginta causas recusationis recenset.* Marant. *de appellat. n. 27. & multis seqq.* Lanfranc. de Orian. *in c. quoniam, c. 3. n. 10. X. de probat.* Item Exceptio inhabilitatis, quando videlicet Judex aut est Impubes, Furiosus, Mutus, Surdus, Infamis, Excommunicatus, Bannitus, Usutarius publicus, &c. de quâ exceptione agit Zanger. *lib. 2. de except. cap. 4. n. 27. & seqq.* Verùm, cum hi ipso jure Judices esse non possint, adeò, ut si de facto cognoscant aut judicent, judicium etiam, parte non opponente, nullum sit, Vant. *de nullitat. ex defect. Jurisdict. delegat. n. 41. ibiq; allegat. Dd.* vix est, ut opus sit hac exceptione. Præterea Diffamanti quædam Exceptiones, occasione loci, & facto Judicis competunt; ut est Exceptio loci non tuti, neque enim quis periculo sese exponere tenetur. *Clement. Pastoralis de sentent & re judic. l. 2. §. si quis. ff. si quis cautionibus &c.* Quis verò locus dicatur non tutus, tractat Zanger. *2. de except. cap. 5. n. 5. & seqq. & ab eo allegat. Dd.* Item Exceptio termini angusti. Blarer. *d. c. 7. n. 11. in verbis, vel alias ratione citationis vel termini in citatione assignati,* qua diffamans utitur, quando Judex ad agendum in judicio principali, ipsi nimis angustum & brevem terminum præfixit. *Nov. 53. cap. 3. Nov. 112. c. 3. c. 1. X. de dilation.* Zanger. *2. de except. c. 6.* Item Exceptio feriarum, quando videlicet diffamans ad eum diem citatur, qui aliàs ab actibus judicialibus vacuus est, Ordinat. Camer. *part. 2. tit. 33.* von Vocanz und Ferien &c. Vel ob cultum divinum, *l. 2. l. 7. l. ult. C. de feriis. c. ult. X. eodem*: Vel ob messem & vindemias *l. 1. C. de feriis*: Vel ob mercaturam publicam. *l. unica. C. de Nundin. & mercat.* ad quam tamen mercantiæ hebdomadales die Wochenmärckte / non referuntur, Grævæus *conclus. 53. consider. 2. n. 2.* Vel etiam ob memoriam alicujus facti celebrandam: Wesenb. *in comment. n. 10. C. de feriis*: & alias ob causas; de quibus possunt videri Specul. *de feriis. §. 1. n. 3.* Grævæus. *d. consid. 2. per tot. & alii ab his alleg.*

XX.

Quædam verò Exceptiones ex Persona diffamati provenniunt;

niunt; Ut est Exceptio legitimationis, *t.t. C. qui person. legit. stand. in jud. hab.* Quæ in omni judicio, etiam summario, contra quemcunque legitimam personam standi in judicio non habentem, competit. Menoch. *remed. recuper. poss. 15. n. 273.* Zanger. *2. de Except. cap. 8. n. 2. & 3. Ubi n. 4. tradit, quibus ex causis hac Exceptio oriatur*: Et non solummodò contra diffamatum ipsum, sed etiam contra procuratorem ejus rectè opponitur: Minor tamen XXV. annis, modò de jure Civili annum XVII. §. *justa autem: Inst. qui & ex quibus caus. manum. non lic. l. 13. ff. de manum. vindict.* Et de jure Saxonico XXI. Beust. *in l. 9. §. jusjurandum. n. 4. in fin. ff. de jurejur.* LandtR. *lib. 1. art. 42. ibi* vber XXI. Jahr / so ist der Mann zu seinen Tagen kommen. compleverit, hac exceptione repelli non potest. Cujac. *ad d. §. justa autem. Inst. qui & ex q. caus. m. non lic. n. 10. & lib. 22. obs. 16. & in tr. de præs. cap. 29.* Heig. *ad d. §. Justa autem. n. 8.* Donell. *18. comment. cap. 3.* Contra mandatum quoque procuratoris variè excipitur. Vel quod omninò nullum habeat, Vant. *de nullit. ex inhabil. seu defectu mand. n. 59. & seqq.* Et tunc neque cum cautione rati admittitur. Newe Proc. vnd Ger. Ord. *tit 7.* von Anwalden/ *ibi.* vngeachtet/ob er gleich cautionem de rato bestellen *&c.* vel habeat quidem, sed sit mancum, mutilum & insufficiens, Wesenb. *in parat. ff. de procur. n. 6.* Specul. *lib. 1. part. 3. tit. de procurat. §. 1. n. 31.* licet tunc cum cautione rati admittatur. *all. tit. 7.* in der newen Proc. vnd Ger. Ord. §. Do auch etwa ein mandat mangelhafftig &c. Gail. *1. obs. 47. n. 2. & 2. obs. 107. n. 4.* Vid. Zanger. *2. de Except. c. 18. per tot.* Insuper quædam exceptiones ex ipsa causa proveniunt, ut est Exceptio litis pendentiæ, qua utitur diffamans, quando lis de eâipsâ re, quam Diffamatus per remediū *L. nost. diffamari* forsitan ad alium judicem trahere intendit, coram alio judice pendeat; Gail. *1. obs. 32. n. 6.* Coler. *de process. execut. part. 4. c. 1. n. 38.* Zanger. *2. de exception. cap. 13. n. 1. & 6. ubi n. 7. & seqq. tractat, quando lis pendens dicatur.* Item libelli obscuri & inepti, de qua Zanger. *2. de except. cap. 14.* König. *in process. cap. 43. n. 4.* Item ineptæ cumulationis, Mynsing. *cent. 1. obs. 58. & cent. 2. obs. 25.* Videat. Zang. *2. de except. cap. 19. n. 12. & 21.* Sicuti remedium *L. nost. diffamari*, cum actione injuriarum in uno

 libello

libello cumulari non posse, contra Georg. Mund. *d. tract. de diffamat. c. 5. §. 2., n. 124.*, verius videtur. Et aliæ quamplurimæ, quas circumstantiæ causarum in praxi abundè subministrant. Quæ Exceptiones legitimo modo oppositæ, prius per sententiam judicis decidendæ sunt, antequam in causa principali procedatur. *text.* in Reichs Abschiedt zu Regenspurgk 1594. §. Setzen demnach/ ordnen vnd wollen/ *ibi*, vnd vber solche fürgewendete Exceptiones declinatorias, dilatorias, & litis ingressum impedientes, durch den Richter gesprochen &c. Newe Proc. vnd Ger. Ord. *tit. 9.* §. es hette dann. *&* §. *seqq. Item.* §. es weren dann. *&c.*

XXI.

Quod si diffamans ad emissam & legitimè insinuatam citationem, neque agit, neque excipit, sed omninò non comparet, tunc Judicium *L. nost.* vires suas exercet. Georg. Mund. *d. c. 5. §. 4. n. 10.* Blarer. *c. 8. in princ.* quod fit, quando diffamatus in termino præfixo, diffamantis contumaciam, debito modo accusat: nam absq; accusatione nunquam contrahitur contumacia. *l. ad peremtorium ff. de judic. l. properandum 13. §. 1. C. eodem. Auth. qui semel C. quomod. & quand. Judex sentent. &c.* Blarer. *in summa l. nost. n. 22. & c 5. n. 51.* Marant. *de contumac. n. 1.* Tessaur. *decis. 13. in pr.* Gail. *1. obs. 55. n. 6. & seqq.* Sed citatio circumducitur, & pro nulla habetur, Blarer. *c. 8. n. 19.* Georg. Mund. *c. 5. §. 4. n. 95. per l. 73. §. 1. ff. de jud.* neque Judex super ea procedit. Specul. *de contum. §. 3. n. ult.* Newe Proc vnd Ger. Ord. *tit.* wie wider die aussenbleibende Partheyen *&c.* §. Im fall aber der Beklagte vngehorsamb aussenbliebe / sol er auff Klägers vorhergehende vngehorsams beschuldigung *&c.* Et quamvis Blar. *c. 5. n. 4. & 14.* putet, eo in casu novo libello, qui libellus actionis vocatur à Georg. Mund. *d. tr. c. 5. §. 2. n. 52.* & in quo merita caussæ deducuntur, Mindan. *de process. extrah. lib. 1. c. 2. n. 2. & 3.* opus esse, tamen illum de necessitate non requiri, verius videtur, sed sufficit, si diffamatus contenta supplicationis, quæ loco libelli est, Gylman. *all. loc. n. 1.* breviter repetat, subjectâ accusatione contumaciæ, & congrua conclusione ac petitione. Mindan. *lib. 2. de proc. extr. c. 9. n. 9.* Videtur enim Blarer. *all. loc.* libellum cum accusatione contumaciæ confundere, quod apparet ex

ipsius

ipsius verbis *alleg. c. 5. n. 69.* ubi dicit: Ut hic libellus jam nihil aliud sit, quàm contumaciæ accusatio; *& n. 70.* Sicut ex hac ratione judicium L. diffamari, super solo diffamati libello, & legitimè subsecutâ citatione, contra diffamantem in termino non comparentem nec agentem &c. regulariter procedere cõstat. Hæc tamen Accusatio contumaciæ, Ob ordinat. Cameral. *part. 1. t. 23.* § Item sollen die procuratores. § und dieweil die lenge. *Item* §. und ob sie etwas &c. in scriptis fit. Blarer. *d. cap. 5. n. 51. vers. quod ipsum.* Mund. *d. cap. 5. § 4. n. 13.* In foro autem Saxonico accusatio ista contumaciæ elapso jam termino dictatur in calamum. Es wird die ungehorsams beschuldigung vom Munde in die Feder einbracht/ Const. Elect August. *part. 1. tit. 1. & tit. 9. ibiq.* Moller. Ita tamen, ut diffamatus contenta libelli supplicis, prius oretenùs repetat, & illa viva voce ad calamum quoq; dictet. Arum. *decis. 11. n. 33. & seq. lib. 2.* Berlich. *part. 1. concl. 13. n. 2. & 8.* Et licet aliàs contumacia eorum, qui jus dicenti non obtemperant, litis damno coerceatur, *l. contumacia ff. de re judic:* Tamen, cum hîc de pleno diffamantis præjudicio, & omnimoda juris amissione agatur, Gail. *1. obs. 12. n. 5.* Mund. *d. c. 5. § 4. n. 96.* & de vera & præexistente cõtumacia ejus, adhuc non constet, ipsi in primo termino non statim perpetuum silentium imponitur, Blarer. *cap. 8. n. 17.* Mund. *d. c. 5. § 4. n. 87.* Bart. *in L. multum interest ff. de condit. & demonst. arg. l. hac autem § non defendi, ibi constare debet, liquereq; pratori, ff. ex quibus caus. in poss. eat.* Sed accusatâ contumacia in Judiciis Curiæ provincialibus in hunc ferè modum, interlocutoriè solet pronunciari, daß Beklagter die Unkosten dieses termins/ auff Richterliche ermeßigung Klägern zuerstatten/ nach anderweit vorgehender peremtorischer ladung zuerscheinen / und auff die/wider ihn angestellete diffamation Klage sich einzulassen schuldig/er thue nun solches oder nicht/so ergehet darauff ferner was recht ist. Sic etiam in Camer. diffamanti non comparenti, non protinùs in primo termino perpetuum silentium imponitur, quemadmodum de observantia testatur Gail. *d. obs. 12. n. 5.* & Gualt. Gymnic. *in addit. ad Blarer. c. 8. lit. g.* Formula interlocutoriæ Cameralis, potest videri apud eund. Gail. *d. n. 5.* & Mund. *d. cap. 5. § 4. n. 19.*

22. Cum

XXII.

Cum igitur unica Citatio, ad impositionem perpetui silentii non sufficiat, Blarer. *c.6.n.13.& seqq.* Schurf. *consil.34.n.9. in fin. cent.1.* Alexand. *Consil. 108. viso themate. n. 7. vol. 1.* Boer. *d. decis. 255. n. 10.* Sententiâ hac interlocutoriâ latâ, & vires rei judicatæ consecutâ, processus postulat, ut Diffamatus pro renovatione citationis supplicet, & diffamantem, ut secundum publicatam sententiam, in altero termino compareat, citari curet; *arg. l. nost. diffamari verbo vocitasse.* Gail. *d. observ.12.n.4.* Mund. *d. cap.5. §.4. n.64. & seq. ubi simul formulam supplicationis pro renovanda ejusmodi citatione habet:* Quâ citatione impetratâ & legitimè executâ, si diffamans in contumacia sua persistat, diffamatus, in termino præfixo, ad contumaciæ accusationem denuò procedit, & iterum petitionem suam, ut diffamanti jam notoriè contumaci, per sententiam perpetuum silentium, cum refusione expensarum, imponatur, summariè repetit. Gail. *d. observ. 12. n. 6.* Quo facto, cum bis citatus pro vero contumace habendus sit, & ob repetitam citationem, ignorantiam emissæ citationis allegare nequeat. Gail. *1. observ. 132. n. 6. & ibi alleg. Dd.* In Camera Imperiali impositio perpetui silentii, absquè ulteriori dilatione sequitur, testante eodem Gail. *d. observ. 12. n. 6.* In Judiciis tamen Saxon. Provincialibus, cum etiam aliàs pro actione conservanda locum habeat moræ purgatio, *l. si ita quis §. fera. ff. de Verb. Obl. l. si post tres. ff. si quis caut.* Boer. *d. decis. 255. n. 12.* inspectis circumstantiis, & quod diffamans legitima impedimenta habere possit, interdum etiam tertia citatio decernitur, sub hac comminatione, daß Beklagter bey endlicher Straff vngehorsambs zuerscheinen / vnd voriger citation volge zu leisten schuldig / mit dieser Verwarnung / daß auff sein ferners aussenbleiben / auff Klägers gebürliches ansuchen / deß gebetenen ewigen stillschweigens halber vnd sonsten ergehen solle / was recht ist. Quod si ad emissam citationem Diffamans & tunc contumaciam contumaciâ cumulet, ipsi ad iteratam diffamati instantiam, tandem silentium perpetuum imponitur, hâc usitatâ formulâ. Auff anderweit beschuldigten Vngehorsamb / in Sachen L. diffamati. A. Klägers an einem / B. Beklag-

Beklagten solcher Sachen halber nunmehr ein ewig stillschweigen auffzulegen sey / als wir ihme dasselbe hiermit aufferlegen / vnnd ist darneben die Gerichtskosten dieser instantz vff Richterliche ermessigung Klägern zuerstatten schuldig / von rechts wegen. Idem, quo ad processũ observatur quoq; in summo, quod est Dresdæ Appellationũ Judicio, ubi in termino Martini, Anno 1608. conclusum: Wann in diffamation sachen Beklagter diffamant in primo termino nicht erscheinet / vnd es ist erkandt / daß er auff die angestalte diffamation Klage / nach anderweit vorgehender ladung / bey straff Vngehorsambs / sich einzulassen vnnd zuantworten schuldig ; So wird solches pro prima monitione gehalten / do er nun ad secundam citationem abermals aussenbleibet / wird jhme perpetuum silentium, in demselben termin, noch nicht aufferleget / sondern erkandt / daß er nochmals bey endlicher straff Vngehorsambs / vff erhobene Klage sich einzulassen / vnd zuantworten pflichtig / vnd diß ist secunda monitio: Lässet jhn der Kläger tertia vice citiren, Beklagter beharret aber in seinem Vngehorsamb / so wird jhme als dann ein ewig stillschweigen per sententiam aufferleget.

XXIII.

Hæc sententia à Judice lata, an Interlocutoria sit, an verò definitiva? inter Dd. non convenit, ita, ut Blarer. *ad h. leg. nost. cap. 9. n. 6.* & Contard. *ibid. c. 5. n. 139.* hanc quæstionem ambiguam, ac multùm in Dd. controversam vocent. Quidam enim pronunciationem istam, sententiam esse prorsus negant, & Decretum Judicis appellant. Gothofr. vetus interpr. *ad h. l. circ. fin. & in l. præsent. C. de his, qui ad Ecclesiam conf.* quem citat Blarer. *all. loc.* forsitan eâ de, quod interlocutio ex mente Duareni *in l. 1. ff. de re judic.* Zas. *ad rubr. ejusd. tit.* Marant. *de sentent. n. 5.* pro sententia non sit habenda: quæ autem sit differentia inter decretum & sententiam, demonstrat Alciatus *lib. 2. paradox. c. 3.* & eleganter Giphan. *intr. de ordin. Judic. c. de sent. & re jud. & ad l. 9. C. de sent. & interlocut.* Zang. *in rub. tit. X. de sentent. & re jud. num. 68. & seqq.* Quidam verò sententiam in

Judicio *L. nostr.* purè definitivam esse contendunt, quas refert idem Blarer. *all. cap. 9. n. 6. vers. & quidem quod hac sententia definitiva sententia sit &c.* Quidam interlocutoriam tantùm, quorum argumenta quædam recenset Mund. *all. cap. 5. §. 5. n. 20.* Qui tamen *n. 27.* rectè concludit quod sententia hæc sit interlocutoria vim definitivæ habens. Et licet Giphan. hanc distinctionem, inter interlocutoriam simplicem, & vim definitivæ habentem, ab Interpretibus propter ignorantiam *l. oportet 36. C. de appell. & consult.* fabricatam afferat *ad d. tit. de appellat.* Tamen cum distinctio ista in Camera Imperiali recepta ac approbata, *part. 2.* Ordin. Cam. *tit. 29. §.* vnd so von Beyurteiln/die krafft einer Endurteil hetten/ *& §. seq.* wo aber von den andern interlocutorien vnd beschwerungen/ die durch mittel der appellation von den Endurtheil nicht widerbracht werden mögen. *Item part. 3. §.* vnd so fern/ *& §. seq.* & in forum introducta sit, Gail. *1. observ. 130. per tot.* Mynsing. *cent. 3. observ. 88.* Contard. *ad h. leg. nost. c. 5. n. 139. & seq.* meritò retinendam eam esse censemus. Videat. quoque Blarer. *d. c. 9. n. 6. vers. qua & posterior. &* Zang. *d. loc. n. 55. & seqq.* Consequitur autem hæc sententia, uti etiã quælibet alia, post decendium effluxum, à die publicationis computandum, vires rei judicatæ. *l. 1. ff. quand. appell. Auth. hodie. C. de appellat.* Rosbach. *in process. tit. 71. de sentent. n. 27.* & hunc effectum habet, ut diffamans postea, de prætenso suo jure amplius non audiatur. Res enim judicata facit ex albo nigrum, & ex nigro album, ut loquuntur Dd. Curt. Jun. *cons. 177. n. 12.* Cephal. *consil. 162. n. 8.* Jason. *in l. Julianus 60. n. 2. ff. de cond. & demonst.* Et de sententiæ justitia vel iniquitate ulterius non est quærendum; Ventur. de Valent. *parth. litig. lib. 2. c. 13. num. 30.* Wesenb. *cons. 149. n. 27. & seqq.* Zas. *cons. 3. n. 1. & seqq.* Quod si diffamans adhuc in diffamationibus suis pergat, legitimis remediis ad servandam sententiam compelli, Mund. *d. c. 5. §. 6. n. 15.* Blarer. *c. 11. ferè per tot.* & si fortè diffamans Judicis potestati subjectus non sit, datis literis ad Judicem ejus Requisitorialibus, ad cautionem de non amplius diffamando, seu de non

con-

contraveniendo adstringi, vel etiam legitimis pœnis coerceri potest. Blarer. *c.13.n.21.* Judex enim Judici ad subsidiariam requisitionem, brachium suum pro facienda executione communicare debet. *l. 11. §. sententiam Romæ. 2. ff. de re judicat.* Arnold. de Reyger. *in process. judiciar. disp. 8. th. 30.* Sæpissimè autem accidit, ut judex contra diffamantem, vel ex negligentia & diffidia, vel ex ignorantia & errore, vel etiam interdum ex odio & affectu privato, cum impositione perpetui silentii nimium properet; Quapropter si diffamans post publicatam sententiam, adhuc sua interesse, & se gravatum putet, necesse est, ut adversus sententiam istam remediis suspensivis utatur, quibus vires rei judicatæ impediat. *l. 4. in fin. C. de liber. causa.* Qualia remedia principaliora & communiora sunt Appellatio, & in foro Saxon. Leuteratio.

XXIV.

Cùm igitur quilibet, qui per sententiam gravatum se existimat, appellare regulariter possit, *l. 1. ff. de appellat. l. 16. l. majoribus 20. C. eod.* Gail. *1. observ. 128. n. 1.* Pract. Papiens. *de form. appell. à sentent. definitiva. §. coram vobis. n. 5.* Specul. *lib. 2. pract. 3. sub tit. de appellat. §. 1. n. 1.* dubium non est, quin etiam diffamans per sententiam gravatus, totam causam per appellationis remedium ad superiorem devolvere queat; præsertim cum præter hanc sententiam alia non speretur. *l. ait prætor. §. permittitur. l. intra utile ff. de minor.* Bart. *in l. Titia ff. de accus. n. 5. & in l. 2. ff. de appel. recip.* Permissa autem est appellatio regulariter ab omnibus judicibus, sive Ordinarii, sive delegati, sive majores, sive minores sint. *c. omnis. 3. c. ad Romanam 6. cap. 2. q. 6. l. à majoribus 20. ff. de appellat.* Gail. *1. obser. 144. n. 5.* Ita tamen, ut semper fiat ad superiorem. *l. appellandi. 1. §. 3. l. Imperatores 21. ff. de appellat. l. 29. C. eod.* A summo igitur Imperatore appellari nequit: Hic enim neminem nisi DEUM & Ensem superiorem recognoscit, uti communi Septemvirorum decreto anno Christi 1338. publicato, adversus Pontificem pronunciatum fuisse, testatur Reinking. *de regim. secul. & Eccles. lib. 1. class. 2. c. 2. n. 65. ex Aventin. lib. 8. Novell. 28. c. 4. in fin. ibi, hanc nos gratiam Deo referendam*

dam putamus, qui nobis Imperii coronam imposuit. c. quo jure dist. 3. Unde tanquam Deus judicare dicitur. Heig. *part. 1. q. 10. n. 43.* Falsissimum igitur est, ab eo ad Pontificem appellari posse, etiam ex eo, quod causæ seculares extra Imperium Romanum nō sint trahendæ, *part. 2.* Ordin. Camer. *tit. 7. ibi,* Aber damit dieselben aus dem Reich Teutscher nation nicht ziehen &c. & quod ipse Pōtifex neget, à judice seculari ad se appellari posse. *c. si duob. §. denuq; X. de appellat.* Imò illum, qui ab Imperatore ad Pontificē, etiam in causa pia & tutelari appellare tentaverit, tanquam contemptorem jurisdictionis Imperialis, 100. marcis auri puri mulctari refert Gylman. *symphor, tom. 3. lit. A. in mater. appellat. fol. 31. fac. 1. in pr.* Et cum Camera Imperatorem repræsentet, vicariamq; operam navet, ab ea quoque appellari non posse, constat. Gail. *1. observ. 41. per tot.* Ordin. Cam. *part. 3. tit. 51. ibi,* wir ordnen / setzen und wollen auch / daß von urtheilen / am Cammergericht ergangen und außgesprochen / kein theil weiter zu appelliren, oder zu suppliciren, macht haben solle. Electores quoq; vigore Aureæ Bullæ *c. 11.* von Freyheiten der Churfürsten / neglectâ appellatione jus dicunt. Quod tamen privilegium Electores Ecclesiastici & Palatinus Rheni non utendo amiserunt. Saxo autem, uti etiam Brandenburgicus, constanter retinuerunt. Quamvis enim Heig. *part. 1. q. 4. n. 32.* & Arum. *ad tit. 11. Aureæ Bullæ*, putant, quod Brandenburgicus, non ita dudum, per concessionem Imperialem, hoc jus recuperaverit, tamen ex renovatione hujus privilegii à Rudolpho II. anno 1586. factâ, manifestissimè apparet, quod Brandenburgicus illud nunquam amiserit, nec de novo ipsi concessum, sed potius renovatum & confirmatum fuerit. *Hæc enim ibi habentur verba.* So were es gleichwol bey S. L. Vorfahren den Churfürsten zu Brandenburgk (die da nach außweissung der gemeinen Rechte / und guldenen Bulla / deß nicht appellirēs halber fürnehmlich privilegiret vñ begnadet /) uber 100. und mehr Jahren / und also weit uber der Menschen gedencken / eingeführet, herbracht / gebraucht vñ behalten worden / dz niemand von der Churfürsten von Brandenburg urtheilen / Decretē, Abschieden &c. An unser und des Reichs Cammergerichte / zu appell. machte gehabt.

gehabt. *& in verf.* hingegen aber. ibi, S. L. vnd deroselben löbliche VorEltern weren auch bey solcher ihrer Churfürstlichen Befreyung bißanhero geruhiglich gelassen worden. *& paulò post,* dessen sie ohne das befugt / vnd bißanhero vnverrucket behalten. Vid. Bened. Carpzov. *de capitul. Cæsar. c. 11 n. 15. & seqq* Gylman. *tom. 6. Symphor. Supplic. c. 1. sub. rubr. Marchio & Elector Brandenburg.* Hoc privilegium de non Appellando à Ferdinand. Cæsare anno 1559. Saxoni non solùm confirmatum, & renovatum, sed etiam ita auctum, ut ab universa domo Saxonica appellare non liceat. cujus tenor de verbo ad verbum extat apud Jacob Ayrer. *in suo processu histor. p. 2. c. 4. obs. 2. sub. tit. privilegium* der Chur- vnd Fürsten des Hauses Sachsen. Heig *d. quæst. 4. n. 38. & seqq.* Omnis autem appellatio intra decendium à die latæ sententiæ fieri debet. *l. Sed etsi apud acta. 2. ff. de appellat. l. 6. § pen. l. 14. C. eod.* Appellation Ordnung / *sub tit.* von Appellation, wie die angenommen *&c.* quod tempus currit de momento in momentum, *C. quod ad consultationem 15. X de sentent. & re judic.* ubi Panorm. *n. 4.* Gail. *1. observ. 139. n. 6.* Mynsing. *cent. 2. obs. 2. n. 1.* Ruland. *de commiss. part. 1. lib. 5. c. 13. n. 12. & seqq.* Et neque à judice, neq; partium consensu prorogari potest. Ordin. Camer. *part. 2. t. 27.* §. so sollen auch *&c.* Myns. *cent. 2. obs. 68. per tot.* Gail. *d. obs. 139. n. 6.* Appellatione legitimè interpositâ & justificatâ, sequitur prioris sententiæ in judicio inferiori latæ, vel confirmatio, vel reformatio. Wesenb. *in par. ff. de appellat. n. 10.* Priori casu pronunciari solet, daß in voriger instanz wol gesprochen vnd vbel davon appelliret / vnd dahero diese Sache wiederumb an den Richter voriger instanz zuverweisen. Gail. *1. observ. 131. n. 2.* Mynsing. *cent. 4. obs. 46.* Hartm. Hartm. *lib. 2. obs. tit. 19. obs. 21. n. 1. & seqq.* Moller *lib. 4 Semest. c. 4. per tot.* Posteriori verò, das in voriger instanz vbel gesprochen vnd wol davon appelliret. Et tunc tota causa ad judicem ad quem devolvitur. *c. ut debitus honor. 59. X. de appell.* qui in ea, usq; ad sententiam, ulterius procedit, & latam sententiam ad executionem, ad judicem a quo remittit. Gail. Mynsing. Hartm. Hartm. *all. loc.* Plura de hac

 amplis-

ampliſſima Appellationis materia, hic adjicere, inſtitutum noſtrum non patitur.

XXV.

Reſtant quædam de Leuterationis remedio dicenda, quod Auctor diſcurs: von Juſtitien Werck. *pag. 33. & 116.* omninò abrogandum cenſet, propterea, quod per id lites nimium protrahantur; Verùm, cum in foro Saxonico, in locum appellationis atque Supplicationis ſucceſſit: Knich. *in comment. Jur. Saxon. verb. Jus. c. 4.* Reinhard. *part. 4. different. 20.* Zobel. *1. different. 41.* vix, ac ne vix quidem abrogari poteſt. Illud autem de jure Civili planè incognitum. Coler. *part. 1. decis. 138. n. 1.* & potius conſuetudine & moribus, quàm certò & expreſſo aliquo jure, in foro Saxonico introductum eſt. Wittenbergiſche Hoffgerichts Ordnung / *sub tit.* von Leuterung. §. vnd nach dem aus Gewohnheit. Moller. *ad conſt. Elect. part. 1. conſt. 19. n. 2.* Zobel. *part. 1. different. 40. n. 1. & differ. 41. n. 1.* Beuſt. *ad L. nam poſteaquam 9. §. ſi minor. ff. de jurejurand. n. 12.* Licet enim in jure Saxonico aliquoties von Vrtelſtraffen oder ſchelden dicatur, ut LandR. *lib. 2. art. 12.* Weichbild. *art. 74.* tamen per verba illa non Leuteratio, ſed nihil aliud quàm appellatio intelligitur. *d. art. 74.* Weichbild. *ubi gloſ. n. 3. ibi.* Ihr ſollet wiſſen / daß wir Vrtelſtraffung meinen / das heiſſet man in Keyſer Recht vnd Geiſtlichen Rechte eine Beruffung / ut ff. & C. de appell. *d. art. 12.* LandR. *ibi.* ſchild man ein Vrtel / das ſol man ziehen an den Obern Richter / vnd zu letzt für den König. Leuteratio autem interponitur in eodem judicio, in quo ſententia lata eſt. text. *in d. conſt. 19. ibi,* bey dem Richter / ſo das Vrtel publiciret. Moller. *ad d. conſt. 19. n. 1.* Omnia autem ferè jura, quæ de appellationibus loquuntur, etiam in Leuterationibus locum habent. *d. conſtit. 19. in prin. verſ.* welche auch nicht weniger. & ibi Moller. *n. 24.* Leipziſche vnd Wittenbergiſche Hoffgerichts Ordnung. *sub tit.* wann vnd wie Leuterungen vnd appellation ſtatt haben. Modeſt. Piſtor. *part. 4. quæſt. 115. n. 3.* & Jacob Schultes. *in addit.*

ad

ad eund. part. 1. quæst. 22. n. 11. Rauchbar. *part. 1. quæst. 12. n. 17.* Propterea quilibet, qui Appellare, etiam Leuterare potest, & Leuteratio legitimè interposita, sententiam nil minus, quàm appellatio suspendit. Zobel. *d. p. 1. different. 40. n. 12.* Modest. Pistor. *d. p. 1. quæst. 22. n. 6.* & *ibi* Schult. *n. 11.* Ad quamlibet autem sententiam unica tantùm Leuteratio, in Judiciis inferioribus, uti etiam Provincialibus admittitur Newe Proceß vnd Gerichts Ordnung *tit. 35.* Von der Leuterung vnd Oberleuterung/ *ibi*, wie auch in allen Vntergerichten/ auff ein jeder Vrtel nur eine Leuterung &c. nisi prior sententia per Leuterationis sententiam reformetur, aut parti novum gravamen exindè accrescat. Proc. vnd Ger. Ordnung *d. tit.* 35. ibi, es würde dann in den Leuterungs Vrtel das vorige geändert/ oder *&c.* tunc enim & altera Leuteratio interponi potest, modò novum istud gravamen expressè specificetur. *d. t. 35. vers.* jedoch anderer Gestalt nicht *&c.* In Judicio verò supremo Appellationum Dresdæ, etiam Oberleuteratio, quæ ferè nihil aliud est, quàm actorum revisio Coler. *de process. execut. part. 1. cap. 3. n. 42.* admittitur; sed in iis tantùm causis, quæ statim in prima instantia ibi ventilatæ, & non per viã Appellationis eo devolutæ sunt. *d. const. 19. post pr.* Appellat. Ordnung. *tit.* von der Supplication vnd Revision. Proceß vnd Gerichts Ordnung/ *tit.* von der Leuterung vnd Oberleuterung/ Heig *part. 1. quæst. 10. n. 54. & seqq.* Zanger. *tr. de Exception. p. 2. c. 1. n. 443.* Post legitimè interpositam Leuterationem, Leuterans intra spacium sex septimanarum & trium dierum, in Zeit Sächsischer Frist/ citationem ad prosecutionem leuterationis impetrare, *d. const. 19.* §. ein jeglicher Leuterant/ ubi Moller. *n. 3.* Teuber. *in suo process. p. 1. cap. 25.* §. *nota*, man kan allhier; In termino præfixo prosecutionem oretenùs, vom Munde in die Feder/ & non ex charta, ad calamum dictare, *d. const. 19.* §. in der Prosecution vnd Vollnführung *&c.* & ibi Moller. Teuber. *d. c. 25.* §. Wann nun der Leuterungs termin herbey kömpt &c. Judex verò terminum certum, intra tres menses præfigere, acta post prosecutionem ad decidendum transmitte-

-mittere, & ſententiam publicare tenetur. *d. conſt. 19. §.* Es ſol auch ein jeglicher Richter *&c.* In Judiciis Provincialibus, uti etiam in ſupremo Appellationum Judicio, Leuterationes interpoſitæ, in termino proximè ſequenti, ſub pœna deſertæ leuterationis Proceß vnd GerichtsOrdnung. *dict. tit. 35. verſ.* doch daß allezeit Leuterant. *&c.* proſequi neceſſe eſt. Reinhard. Roſa. *in addit. ad Moller. d. conſt. 19. ſub n. 32.* Id quod quotidiana quoque praxis oſtendit. Et hæc etiam de Leuterationis remedio ſuſpenſivo ratione inſtituti noſtri dixiſſe ſufficiant.

XXVI.

Præter jam relata remedia ſuſpenſiva, adhuc etiam eſt Supplicatio, pro reviſione actorum, quam ultimum & extremum remedium appellat Gail. *1. obſerv. 153. n. 1.* Licet enim à ſententiis Cameræ Imperialis appellare non liceat, *ſupra theſ. 24.* tamen quilibet debito tempore juxta modum, in Ordinat. Cameral. *part. 3. tit. 53.* von reviſion vnd Beſichtigung der Acten/&c. præſcriptum, ad Reviſionem provocare poteſt. Gail. *d. in loc.* Eamq; in Camera, in judicio *L. noſtr. diffamari* locum habere, atteſtatur Idem Gail. *1. obſ 133. in fin.* Hæc Supplicatio de jure communi, uti etiam de jure Camerali antiquo, de anno 1532. §. damit auch/ ſententiam non ſuſpendit, ut tradit Mynſing. *6. obſerv. 15. n. 4. & 1. obſerv. 48* Scacc. de Appellat. *quæſt. 19. remed. 3. n. 27.* Matth. de Afflict. *deciſ. 232. incipit, ducit Regia, n. 2. & Dd. communiter.* In Camera tamen per renovatam Ordinationem de anno 1555. *all. tit. 53.* von reviſion vnd Beſichtigung der Acten *&c.* aliud introductum eſt. §. Im Fall aber / da die Vrtel / durch die Verordnete bekräfftiget / ſol es darbey bleiben / vnd mit execution ſolcher erſtgeſprochenen Vrtel/an dem Keyſerl. Cammergericht fortgefahren *&c.* Suſpendit igitur hæc reviſio ſententiam, donec cauſâ cognitâ conſtare poſſit, utrum ſententia revidenda, confirmanda vel reformanda ſit: Gail. *1. obſ. 154 n. 4* *Ubi ita in cauſ.* Borcken/*contra* Brandenburgk *anno 59. obſervatum fuiſſe*

teſta-

testatur Rauchbar. *2. quæst. 6. n. 31.* Id quod etiam Recessu Imperii, de anno 1600. propter discrepantes opiniones denuò confirmatum §. Als auch streit fürgefallen. *ibi,* so ordnen vnd wollen wir doch / daß pendente revisione mit der Execution nicht zu verfahren / sondern damit eingehalten werden sol. Bernh. Græveus *concl. 154. consid. 1. ubi multos dissentientes allegat.* Videant. quoque Hering. de fidejuss. *cap. 15. n. 88.* & Respons. quinque celebrior. JCtorum: German. super negot. Revisor. data, *Francof. Anno 1589. typ. expos.* Sanè in foro Saxonico Supplicatio ista prò Revisione planè non admittitur, *per text. expres.* in der Appellation Ordnung / *tit.* von der Supplication, & in der Proc. vnd Gerichts Ordnung / *eod. tit. per tot.* Heig. *quæst. 10. n. 52. ubi eorum preces, qui tale quid tentarunt, semper repulsas fuisse dicit.* Moller. *lib. 1. semest. c. 38.* Et quamquam Colerus *de process. exec. part. 1. cap. 3. n. 42.* & Zobel. *part. 1. differ. 40. n. 8.* contrarium statuere videntur, tamen Coler. *d. in loc.* per Revisionem nihil aliud quàm Oberleuterationem intelligit, uti sese ipsum explicat. Zobel. verò non de Jure Saxon. sed de Jure Civili, secundum allegata, accipiendus est. NULLITAS quoque certo respectu, inter remedia suspensiva referenda est, Licet enim regulariter sententiam non suspendat, Mascard. *de probat. conclus. 657. incipit, Exceptio nullitatis. n. 1. & seqq. vol. 2.* Rosbach. *in process. cap. 72. n. 33.* Gail. *1. observ. 127. n. 10.* Mynsing *cent. 4. observ. 64. ubi ita in Camera Imperiali in causa Satleri de* Wimpsen / *contra* Satler *determinatum fuisse asserit;* Tamen cum nullitas sit notoria, & liquidò ex actis appareat, vel in continenti probari possit, tunc executionem quoque impedire verius est. Zanger. *de except. part. 3. c. 26. n. 67. vers. modo ex actu.* König. *in Process. c. 103. n. 3. vers.* Also wird auch die Hülffe *&c.* Mynsing. *cent. 4. observ. 64.* Gail. *1. obs. 103. n. 2.* Scacca *de appellat. p. 2. quæst. 19. remed. 1. concl. 4. n. 23.* Quæ sententia etiã in der newen Proc. vnd Ger. Ord. confirmata est, *t. 38.* von der Nullität / *ibi,* es were dann einer der angegebenen Nullität halben / mit so ansehnlichen vnd glaubwürdigen Schein gefast / daß er sie in continenti *&c.* außführen vnd darthun könte. Hoc notandum, in Camera Imperiali eas tantùm nullitates recipi, quæ irreparabile damnum principali ne-

getio afferunt, non quæ judiciorum ordinem ac ſolennitatem concernunt. Ordin. Camer. *part. 3. tit. 34.* von Nullität und Nichtigkeit der Sachen *&c.* §. *1. verſ.* und ſo der CammerRichter und Beyſitzere *&c.* Gail. *1. obſ. 25.* Rosbach. *de proceſſ. d. cap. 72. n. 40. cum ſeqq.* In foro Saxonico, is, qui temerè & ſine probabili cauſa deductionem nullitatis inſtituit, pœnâ quadraginta florenorum plectitur. Proceß und GerichtsOrdnung *alleg. tit.* von der Nullität. *ibi*, ſol er deßhalben 40. Gülden den Gerichten zur Straff verfallen ſeyn. Plura de Nullitatibus ſcire cupiens, is videat Vant. *de nullit. per tot.* Zanger. *de Except. part. 3. c. 26. n. 67. & ſeqq.* Ruland. *de Commiſſ. p. 1. lib. 6. c. 5. n. 4. & ſeq.* Rosbach. *d. c. 72. n. 11 & ſeqq.* Scacc. *de appell. part. 2. quæſt. 19. remed. 1. concl. 1. 2. 3. 4. & 5.* Gail. *1. obſerv. 42. n. 1. & ſeqq. obſerv. 113. n. 3. & ſeq. & obſerv. 127. n. 1. & ſeqq.* Cardinal. Tuſch. *tom. 5. verbo Nullitas, concluſ. 130. & ſeq. & tom. 7. verbo Sententia. concl. 138. & 139. per tot.* Rotſch. *in ſuo proceſſ. part. 1. art. 36. per tot.*

XXVII.

Maximam habet cognationem cum proceſſu *L. noſtræ diffamari*, Practica *l. ſi contendat. ff. de fidejuſſor.* in qua idem ferè proceſſus obſervatur, Blarer. *ad h. l. noſtr. c. 2. n. 17.* Contard. *ibid. cap. 3. n. 129.* Cagnol. *ibid. n. 5.* Zanger. *de Exception. part. 3. cap. ult. n. 208.* Hering. *de fidejuſſor. cap. 30. n. 78.* Integrum enim eſt Debitori, ut Exceptiones, quas contra inſtrumentum aliquod habet, coram Judice ſuo proponat, & officium ejus implorando petat, ut citatâ parte adverſâ, agere autem ceſſante, exceptionem ſibi competere declaret, & in ea ipſum defendat, actoriq; Creditori, ſilentium imponat: Hartm. Piſtor. *lib. 4. quæſt. 15. n. 2.* Bartol. & Paul. de Caſtr. *in l. ſi Pater, C. qui bonis cedere poſſ.* Quod remedium à Pragmaticis latiſſimè extenditur, ita, ut illud non ſolùm Debitori, contra Creditorem agere differentem, ſed omnibus, qui timent actionibus ſe vexari, eo forſitan tempore, quo legitimis ſuis defenſionibus, variis modis fruſtrati ſunt, competere ſtatuant: Zanger. *d. in loc. n. 192. & ſeqq.* Cagnol. *d. in loc.* Blarer *d. c. 2. n. 19. 20. 21.* Quamvis autem hæc duo remedia, propter cognationem & rationis identitatem, ad faciliorem cauſæ

&c.

& litis expeditionem simul misceri soleant; tamen revera differunt. Et quidem principaliter in his: Quod (1) Judicium *L. nostr. diffamari*, in facta diffamatione & jactatione fundetur, *supr. th. 9.* & processus, antequam diffamatus diffamationem istam verisimiliter probet, non decernatur. *supr. th. 14.* Sed judicium *L. si contendat*, cuilibet, exceptionem sibi competere asserenti, detur. Heig. *part. 2. quæst. 3. n. 14. Dd. sup. all.* (2) In terminis *L. diffamari* diffamatori, non comparenti, simpliciter perpetuũ silentium imponitur; In terminis verò *L. si contendat*, nisi agat actor, judiciũ super exceptione procedere debet. Zang. Hartm. Pistor. Blarer. *all. loc.* (3) Qui remedio *L. diffamari* utitur, sæpè ex vana, aut etiam ex malitiosa diffamatione agit; Sed qui remedio *L. si contendat* experiri vult, semper jus certum ac apertum, & exceptionem fundatam habere debet, alias super illa exceptione judex cognoscere nequit. Videat. Mynsing. *cent. 4. observ. 72. n. 7. 8. 9.* Zanger. *qui multis exemplis remedium l. si contendat amplificat all. loc. n. 192. usq; ad n. 210.* Blarer. *all. loc.* Socin. *cons. 94. vol. 3.* Gutier. *cons. 51. n. 4.* Covarr. *lib. 1. resolut. c. 18. n. 3.* Schurff. *cons. 42. cent. 2.*

DEO, à quo omnia, sit gloria.